Poštarina plaćena u gotovu

KATOLIČKE MISIJE

SIJEČANJ 1939

Sretno i blagosloveno
Mlado ljeto
žele svim dobročiniteljima misija
naši bengalski misionari
i uredništvo „Katoličkih misija“.

SLIKA NA PREDNOJ STRANI:
Pogled iz kuće na glavnu cestu iz stana o. Mesarića u Satkhiri.

KAOTLIČKE MISIJE

List za misije uopće i ujedno glasilo D. Š. V.

SIJEČANJ 1939
GOD. 14 BROJ 1

„ . . . da svi budu jedno . . . “

»Ali ne molim samo za njih, nego i za one, koji na riječ njihovu uzvjeruju u mene, da svi budu jedno, kao što ti, Oče, u meni, i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet, da si me ti poslao . . . . . da budu jedno, kao što i mi što smo jedno. Ja u njima, i ti u meni, da ih veže savršeno jedinstvo...« (Iv. 17, 20-23).

Ovo su riječi iz velike žrtvene molitve Kristove, kad se molio i žrtvovao svom nebeskom Ocu u predvečerje svoje muke. Iz ovih riječi vidimo, koliko je Isusu stalo do jedinstva njegove Crkve, koliko mu je to ležalo na njegovom presvetom Srcu. A kako bolno mora biti Spasitelju, kad danas gleda, kako neprijatelji navaljuju na rascijepljeno kršćanstvo.

Možda će se čitatelji iznenaditi, ako čuju, da je samo 18 po sto roda ljudskoga katoličko, a nesjedinjenih kršćana preko 21 po sto. I za ove nesjedinjene kršćane: protestante, pravoslavne itd. molimo se svake godine napose »osminom sjedinjenja« od 18. do 25. siječnja.

Zato se priključimo tih dana sa cijelim kršćanskim svijetom u Spasiteljevoj molitvi za sve one ovce, koje se nalaze izvan ovčinjaka Kristova, da i one čuju njegov glas, te da bude jedan ovčinjak i jedan pastir. To je misijska nakana za mjesec siječanj.

MISIJSKA NAKANA ZA VELJAČU : **PROCVAT MISIJA U KINI.**

K zemlji čežnji

A. Gabrić D. I.

DOMOVINO, ZBOGOM!

U zoru 10. oktobra g. 1938. stojim na brodu, kojim ću se povesti Jadranom na sjever, i gledao pred sobom roditelje, rođake i prijatelje, koji su došli, da me zadnji puta pozdrave i poljube i da mi još jednoć zažele svako dobro na mom dalekom putu. S lica im je odsijevala žalost, ublažena ipak ponosom i radošću, što je Gospodin izabrao jednoga između njih za vjesnika Evanđelja u poganskim zemljama.

Jutro bijaše svježe i mirno, tek je povjetarac donosio dolinom Neretve zadnje pozdrave hercegovačkih gora, koji su pomiješani sa suznim pogledima posebno djelovali na sve.

Znak je za odlazak dan. Brod se već otiskuje. Ruke su podignute na pozdrav. Reski i jaki glas sirene odjeknu s broda. U počast je to misionaru i ujedno posljednji njegov pozdrav rodnome mjestu. Metkoviću, zbogom! Zbogom, moja rodna grudo, koju sam toliko ljubio i koju sada iz ljubavi prema Kristu ostavljam. Gledam te još jednoć u onoj ljepoti, u kojoj te samo sinovi tvoji mogu vidjeti . . .

Mg. Gabrić među svojima u Metkoviću

Rupci se s obale viju. Odgovaram i mašem. Za kratko vrijeme udaljenost uze ispred mojih očiju ta draga lica, da ih odsada dublje u srcu čuvam, da ih žarče ljubim i volim.

★

Zadnja 4 dana u Zagrebu prošla su u užurbanom spremanju. Mnogo toga valja pripraviti, jer ipak dalek je to put. U nedjelju 16. oktobra oproštajna svečanost u svetištu Srca Isusova. Vlč. otac Provincijal dao mi je križ, taj zaštitni znak svakog misionara. Poljubio sam ga i privinuo na srce te se veseo i radostan pred oltarom oprostio od svoje redovničke braće.

★

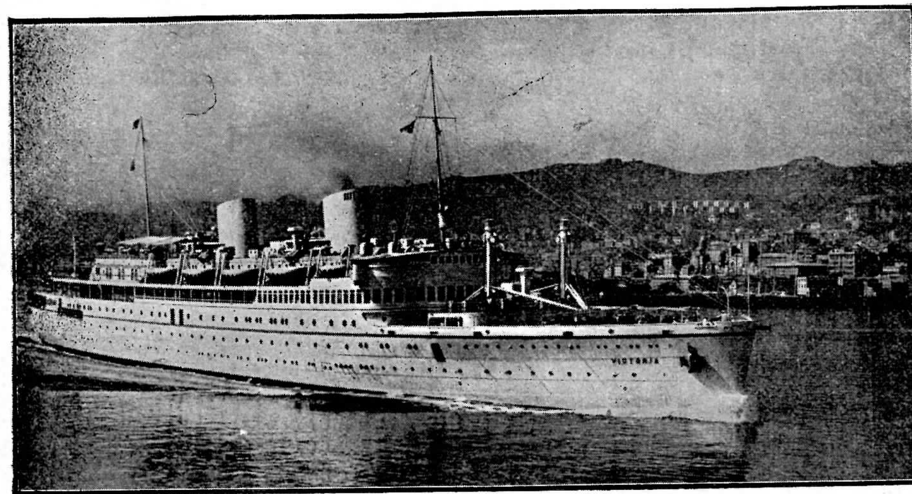
Točno u 10 ¼ noću uletio je međunarodni brzi vlak na zagrebački glavni kolodvor. Uskočih u direktni vagon Carigrad-Pariz. S prozora još koja riječ, preporuka i pozdrav. Iza par minuta prolazili smo zagrebačkim predgrađima. Gledam u tamu i pozdravljam to drago mjesto i u njemu čitavu domovinu. Razgovaram se s pratiocem, koji me prati do naše granice. Zadnje upute za putovanje i za rad u Indiji. — Na granici obične carinske formalnosti.

Italijom jurimo u električnom vlaku. Rano ujutro ulazimo u krasnu tršćansku stanicu. Dočekala me tu gospođa Marijine Družbe, koja je toliko lijepih stvari i milodara skupila za našu misiju. A i mene su opskrbile voćem, bombonima, slatkišima.

GENOVA

Genovska stanica bješe zauzeta, kad je naš brzi vlak doletio na morsku obalu. Zaustavio se tik pred velikom, bijelom lađom. Pogledam je pozornije. Izvučem iz lisnice fotografiju, uspoređujem: stajali smo uprav pred »Victorijom«. Taj će me raskošni brod odvesti dolje u daleku Indiju.

Dva nosača vuku mojih 8 kovčega; ljudi gledaju za mnom. A ja sa štapom u jednoj ruci, s kišobranom u drugoj, sa zgužvanim šeširom na glavi — kô pravi misionar: idem naprijed i pazim, da ne bi kakav auto naletio na te moje »dragocjenosti«. Za sebe se ne bojim: čim počeše trubiti sa svih strana, podigoh štap sa gvozdenim šiljkom (kupili su mi ga u Zagrebu, da mogu njime ubijati tigrove i zmije!). Tada i šoferi uvidješe, da Metkovčane svakako valja poštivati i puštati na miru.

Lađa »Victoria«

Čim sam došao u isusovačku kuću, upoznah se s drugovima putovanja: vlč. O. Honoré-om i mg. Du Fourom, Isusovcima iz Belgije. Prvi će biti moj profesor u Kurseongu, na Himalaji. Zgodan tip! Daj Bože, da takav ostane i kasnije u školi. Poznavao sam naime mnogo profesora, koji su za vrijeme praznika bili dobre volje, no odmah u početku obuke postali bi vrlo ozbiljni... Da se to ne dogodi s O. Honoré-om, odlučio sam, da ću mu dati dosta bombona, samo da ostane uvijek dobar i sladak. Što ćete, moramo se i mi đaci brinuti za svoju budućnost.

U Genovi sam imao pune ruke posla. Istom kasno navečer bio sam siguran, da ću sutra sve svoje stvari naći na brodu.

20. listopada oko 11 sati penjao sam se na »Victoriju«. Kreće istom u 3 sata, ali je bolje da dođeš 4 sata prije negoli 4 minute prekasno; uostalom treba da se sve stvari urede i priprave. — Lađa je jedan od najmodernijih tipova ekspresnih brodova na naftu. Pripada »Lloydu Tršćanskom«. Dužina 140 m, širina oko 60 m, težina 13.090 t. Posada broji 300 ljudi, putnika je do 500, ovaj puta većinom njemačkih Židova i Indijaca. Kao i ostale velike lađe, tako i »Victoria« ima posebnu pekaru, tiskaru, praonu, kino, igralište, kupalište itd., sve ono, bez čega »moderni« čovjek ne može da živi. — Sve me je zanimalo, sve sam si razgledao pa čak i strojeve, koji su svojom bukom potresali čitavim brodom.

GORE NEBO VISOKO,
DOLJE MORE DUBOKO

Jaka sirena »Victorije« navijestila je skori odlazak. Nosači skaču na sve strane — velika je užurbanost i u lađi i dolje na obali. Konopi su dignuti, silni su motori u pogonu. S palube se javlja deset njemačkih časnih sestara sa svojim zadnjim »Auf Wiedersehen!« maloj njemačkoj koloniji, koja je došla, da ih isprati, i čitavoj domovini, koja ih je kao nepotrebne prognala. Taj smireni i tihi pjev djelovao je na sve. Mnogi pogani, koji su bili na lađi, zadivljeno su gledali te junakinje. Do njih je stajalo 9 španjolskih redovnica. Progonstvo i zloba nasilnika sjedinila je ovdje ta dva naroda. Kad ne mogu ra-

diti kod kuće, one idu u daleke krajeve, da vjeru i civilizaciju, koje Evropa nije dostojna, prenesu u druge krajeve, među ljude dobre volje . . .

Lađa se polako udaljivala. Tugaljivi zvuci oprosne pjesme miješali se s ponovnim zvižducima sirena. — S obale se diže hiljadu i hiljadu ruku na pozdrav. Stajao sam naslonjen na ogradu. Ne mašem nikom, jer sam već tuđinac u tuđini; ali u duhu pozdravljam i ja — tamo daleko iza gora i voda — domovinu i sve ono, što mi je u njoj drago.

— — — — — — — — — — — — — —

Spustila se mirna i tiha noć, prva na otvorenom moru. Ostavio sam iza večere bučnu blagovaonicu i otišao na gornji most broda. Dok su iz salona odzvanjali zvuci glazbe i veseli smijeh putnika, ja sam sav sretan i blažen promatrao divnu zvjezdanu noć, punu mira i neke tajanstvenosti. Kako je ugodno čovjeku, kad stoji sam samcat pred silnim djelima Božje svemogućnosti!

Približavali smo se velikom svjetioniku kod Spezzie. S visoke hridi prosipavao je na četiri otvora, koji se stalno okreću, silne pramove svijetla stvarajući tako veliki i sjajni križ nad tamnom i uzburkanom morskom pučinom.

Dojmio me se taj prizor! Nije li taj svjetionik slika našeg misijskog rada? Kao što je Krist svjetionik, tako smo i mi s Kristom sjedinjeni, svjetionici nad silnim poganskim zemljama, koje već vjekovima lutaju u tami neznaboštva.

Jednolično i ustrajno okretao se taj putokaz mornara; svijetli križ je lebdio u tami; valovi su oko lađe stapljali svoju noćnu pjesmu, dok sam naslonjen na ogradu broda molio Gospodina, da bih mogao i ja biti takav svjetionik Njegove ljubavi i milosrđa, nepomičan i snažan kao što je ta hrid, na kojoj je počivao svjetionik.

Ranim jutrom počele su se nizati sv. Mise u lijepoj kapelici broda. Iza sv. Mise i pričesti Isus je ostao uz nas u svetohraništu, da nas prati preko čitavog putovanja.

NAPULJ

21. listopada približavali smo se Napulju. Vezuv se od vremena do vremena pomalo pušio; izgledalo je, kao da kakav čika iz svoje omašne lule onako nehajno pušta oblake dima.

Imamo 5 sati vremena za razgledavanje grada. Malo je to za »bella Napoli«. — Belgijski pater htjede na svaki način vidjeti glasoviti muzej, u kojemu se čuvaju pompejske iskopine. Nešto veličanstveno, remek-djela kiparstva i mozaičke umjetnosti! Nisam ipak bio tako oduševljen; žalostan sam ostavio palaču. Prevelik kult golotinje, tijela, materije. — Govore nam, da smo mi katolici čudni, da tražimo previše od umjetnosti, da se obaziremo na sitnice. A mi baš tražimo srž umjetnosti, dublju: duhovnu njezinu stranu, koja oplemenjuje i podiže. Za Rim, za poganski Rim, to je moglo biti vrhunac stvaralačke moći, ali za nas katolike, to je prenisko, jer preporođeni duhom Kristovim imamo druge zahtjeve, imamo moral viši, uzvišeniji, čišći.

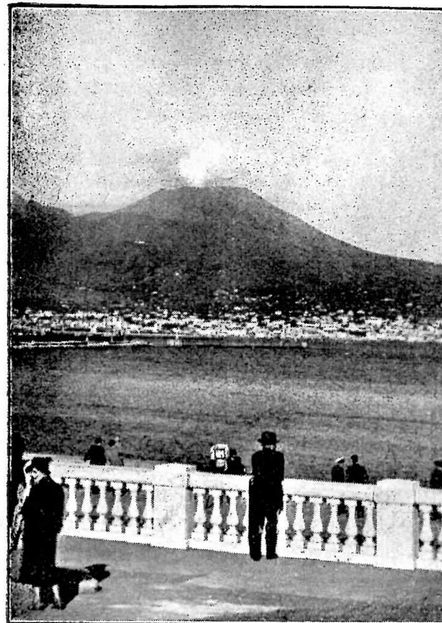
Sa mnom je išlo nekoliko Indijaca, pogana, pa su neki i od njih s prezirom gledali na ta remek-djela, jer se — izgleda — taj kult tijela ne slaže ni s njihovim t. zv. »divljačkim« ukusom.

Kasnije sam prošao nekim uskim napuljskim ulicama. Velike i moderne četvrti ne zanimaju me, nisu one Napulj, — on je u ovim malim uličicama pravi, tipični »Napoli«.

»Hej, pazi!« viknuo sam jednom »Napolitančiću«, koji je metnuo košaru na zemlju, ruke i glavu u košaru, i onda se otisnuo kao kakav ekspres niz strmu ulicu. Naletio je na mene. Fiškalski mi se nasmije, a onda bez ikakva straha proslijedi svoj put. —

Bilo je već podne. Nosaći i trgovci viču kao opsjednuti i hvale na sva usta svoju robu. Njihova se vika miješala s pitanjima i junačkim odgovorima domaćica gore iz pojedinih kuća. Kad bi se pogodili za cijenu, spustio bi se konop s košaricom, unutra se metnu stvari i to onda vuku gore u treći ili četvrti kat. —

S lađe sam promatrao drugi tipični Napulj, njegove lučke radnike. Ukrcavali su poštu. Od vremena do vremena popraćuju vreće s uzvicima i psovkama, a lako se i naljute jedan na drugoga. Onda su najljepši, valjalo bi ih snimiti za film. Ne štede riječi, a hitri i jesu: u jednoj minuti smelju, koliko mi obični smrtnici u 2 sata.

Napulj: pogled na Vezuv

»Tira! — Vuci!« viče jedan s broda.

»Aspetta, un asino . . . — Čekaj, magare!«, odgovara mu drugi s obale.

»Tko je magarac, tovare?« i već hvata za nekakav konop.

Onaj mu ispod pokazuje roge i viče: »Tu, tu! — Ti, ti!«

Dakako, da je međutim tovar visio u zraku . . . Ostali su također morali čekati, nastala je čitava vika, galama i to u visokom, otmjenom napuljskom tonu.

UZBURKANO MORE

Addio, bella Napoli! Iz Napuljskog zaliva izlazimo iza podne po uzburkanom moru. — Pridružilo nam se nekoliko misionara i jedan mladi kineski klerik, Vilim Tam, dragi mi drug i učitelj engleskog jezika do Bombaya. Krasan kineski tip, uvijek nasmijan i veseo.

Stojim s njime na palubi i stavljam mu razna pitanja o Kini. I njega zanimaju prilike kod nas. Pun nježnog i djetinjeg osjećaja zanima se odmah za moje kod kuće, osobito za majku. Uprav sam pisao list kući. On je na zadnjoj stranici kineskim slovima dodao par riječi u jednostavnom, priprostom tonu: »Ja, Vilim Tam, upoznao sam se s Tvojim sinom. S njim sam sklopio iskreno prijateljstvo. Tebe, njegovu majku, od srca pozdravljam.« — Baš mu od srca zahvaljujem na izrazima ljubavi prema onoj, za koju i moje srce uvijek kuca.

I drugi putnici malo pomalo izlaze na palubu. Pred nas stalo nekoliko časnih sestara. Mali ih Kineščić čudno gleda.

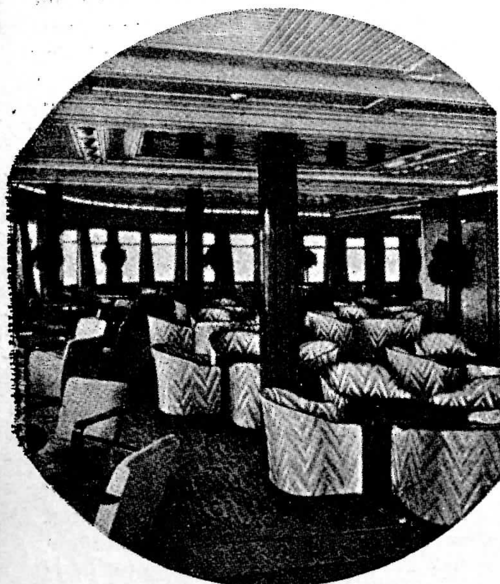
»Ma kako ove sestre mogu čuti, kad imaju veo preko ušiju?« Za njega bijaše to veliki problem. Potiho se smijem. Odjednoć osjetih dim lule, koju ja iz principa nikako ne podnosim.

Iza mene su stajala dva flamanska Kapucina. Obojica puše, a dimi se, brate moj, kao iz Vezuva! Na brodu su naskoro postali ugodno poslovični, osobito jedan s crnom bradom. Naslonjen na ogradu pušta čitave oblake dima, kako je duhan vrlo slabe kakvoće, vrcaju iz lule iskre kao iz bosanske lokomotive. A lula je i velika; — ugura se u nju čitava hrpa duhana. Čuva je kao oko u glavi, svakom je pokazuje i s njom se diči.

26. listopada dogodila mu se strašna nesreća. Htio je zapaliti duhan, ali s jednom šibicom to nije išlo, jer je puhao dosta jak vjetar. Skupio se sirota u jedan kut, pa sve šibicu za šibicom pali. U velikoj žurbi previše približi upaljenu šibicu bradi, i odjednom opazismo, kako je počeo trčati po brodu i stresati bradom. Šalu na stranu, ali brada je počela gorjeti. Od smijeha zaboravih ončas da pritrčim u pomoć.

Nego, šteta nije bila ipak tako velika; nagorio je samo donji dio brade. Iza par minuta vijali su se »Victorijom« i dalje »miomirisni« oblaci dima iz lule.

Ali i luli došao kraj. Ustao sam jednog jutra i pošao na sv. Misu. Prolazeći ispod gornjeg mosta čujem, kako onaj Kapucin nešto viče francuski i engleski. Pohitim odmah u pomoć.

Salon na lađi »Victoria«

»Rubata la pipa... Ukrađena lula!« povika mi skoro očajnim glasom. Napravio se i ja strašno žalostan, a srce mi se u grudima širi od veselja, jer kako rekoh: ja lule iz principa ne podnosim... All right, sad ćemo barem biti mirni.

Ostavio on u lijepoj škatulji lulu, da mu se po noći zrači. Međutim se nekom svidila, posudio si je u nepovrat a patru ostavio tek škatulju za uspomenu. Uzbunio se čitav brod; jadni poslužnici trče na sve strane, ali luli ni traga ni glasa. Stojim uz njega i tješim ga, da moramo i onako na času smrti sve ostaviti, pa da se je bolje već sada riješiti osobito obljubljenih stvari.

Svi smo veseli i zadovoljni otišli na doručak. Sada ćemo opet uživati čisti morski zrak.

Izlazimo iz blagovaonice i nalazimo našeg patra, kako se dostojanstveno šeće — s lulom u ustima.

»Ali ova ni dobra, — malena, previše malena!« U dnu kovčega našao je nekakovu drugu lulu. S posmijehom na usnicama čestitamo mu, što je našao tako zgodnu zamjenu, i onda razočarani i napola očajni sjedamo na stolice i gledamo u daljinu . . .

★

Približavala se strašna noć. Navijestio ju je gubitak lule.

Od Napulja nas je pratio jak vjetar. Valovi su sve bjesnije i bjesnije udarali o bok lađe. U kabinama je nemirno, kovčezi i ostale stvari prevrću se, zvonca zvone, sluge trče, pomažu i tješe.

Rano ujutro obavljao sam na gornjem mostu svoju jutarnju molitvu. Lađa se ljuljala, ogromni su je valovi zahvaćali i igrali se njom kao kakovom barčicom. Nigdje nikoga. Sve se stislo u kabinama, a meni tako godi gledati ovu razbješnjelu prirodu.

Tad sam po prvi puta vidio, kako je lijepa prispodoba mladog života s uzburkanim morem. Jest, baš smo takvi i mi. Napasti i strasti nasrću i navaljuju na naše srce, mladenački žar bukti, razmeće se, ne podnosi granica, više puta smo tužni, zamišljeni — drugi puta osjećamo iznutra nadljudsku jakost. Nestalni poput valova idemo gore-dolje, ali smo ipak i snažni, poduzetni. Lomimo se kao i oni, pred nekim zaprekama sustajemo, druge opet rušimo i pobjedonosno idemo naprijed. — Šum i buka valova toliko toga su mi govorili.

Silazimo u kapelicu. I tamo prazno. Jedva par ljudi. Sve drugo po kabinama bolesno. Ministriram jednu sv. Misu za drugom. Na oltaru valja paziti, jer se kalež i svijeće mogu svaki čas prevrnuti. I ja sam par puta odletio u obližnje klupe.

Kod doručka nema skoro nikoga. Vele, da je opasno sada jesti. Kasnije sam opet izašao i gledao valove. Baš su bili krasni: čitave gore. Lađa ih je sjekla, preko njih se sklizala, lomila ih i pretvarala u bijelu pjenu.

Mnogo je štete bilo tog dana na brodu. Kasno navečer more se je malo pomalo smirilo, ljudi su se izmučeni vukli po brodu i tješili se boljom budućnosti.

S PORTSAIDSKIM TRGOVCIMA

»Badri, badri (= padri)! Datteri freschi, cartoline, caschi . . .«

Čitava vojska arapskih trgovčića obletila nas, čim smo sišli s broda. Vika, galama. U svim mogućim jezicima neumorno nude svoju robu.

Pucao sam od smijeha. Prvi mi je donio kutiju datulja.

»Badre, solo 50 lire . . . Oče, samo 150 din . . .« Posebna vrsta, istom ubrane sa stabla.

»Hvala, jedem obično jabuke i kruške: uostalom skupo ti je to, moj Arapine!«

»Badre, ne . . . Svježe, lijepe. Evo, badre, za 100 dinara.«

»Ma hajde, nemoj se šaliti!«

»Badre, slušaj, ko tebi za 20 dinara«, i već su, ne jedna, nego dvije kutije ležale na ruci.

Jedan moj drug uzeo kutiju tih svježih datulja i drugu punu najbolje arapske čokolade. Bilo je smijeha, kad je kod kuće otvarao to pustinjsko blago. Datulje gnjile, a u kutiji čokolade bilo 2—3 komadića nekakvog suhog meda.

Ušli smo u trgovinu tropskih šešira. Dakako i tu najbolji šeširi čitavog svijeta, pravljeni iz posebnog pluta. Pogodili smo se za 20 lira nas 5—6 misionara. Izgledali nam šeširi previše teški. Nudi nam lakše »najnoviji izum, vrhunac savršenosti i praktičnosti«. Nevješti »tropskim« ljudima uzesmo te lakše šešire, nadoplatismo 5 lira i slavodobitno izađosmo.

Iza 10 minuta uz silan smijeh ustanovljujemo, da su to vojnički šeširi, neka vrst kacige.

Shrvani idemo dalje tamnim portsaidskim ulicama, kad iz nekog dućana izleti Arapin.

»Badri, kod mene kršćanska roba, dobra kvalitet, jeftino . . . Promijeniti te šešire . . .«

Veseli i zadovoljni pođosmo odmah prema dućanu.

»Badri, Židov tamo,« ja kršćanin, ja imati dobru robu«, razvikao se nekakav Arapin za našim leđima. — Ne obaziremo se na njega, već junački idemo, pa kud puklo da puklo.

Unutra nas prima tipični »kršćanski« Židov s blagim smiješkom na usnicama.

»Ma kako to, badri, ne doći k meni. Ja kršćanin, ništa zaraditi, badava sve vama dati . . .«

Promijenismo šešire i to »za badava«: ostavili mu stare i nadoplatili još 35 din. Ali barem je obraz spašen, jer u onim šeširima nismo mogli među ljude.

Vojska nas trgovčića opet slijedi. Prodavaju stare marke. Sa 30 lira skaču na 20, 15, 5 i 3. Meni trebale nove marke za list. Kupujem ih i hoću da ih prilijepim, kad mi neko garavo Arapče istrgnu list i marku iz ruke.

»Badre, to ne činiti ti — ja prilijepiti i odnijeti na poštu.«

Divim se uslužnosti maloga. Iza par časaka eto ga natrag. Stoji preda mnom, ispruži ruke i izvrnutim očima samilosno me gleda. Izvadih mu 10 centezima. Ljutito me onda pogleda . . .

»Badre, barem 5 lira . . . (oko 15 dinara).«

»Dragi moj, dosta ti je to, pa nisi se toliko umorio noseći list.«

»Dosta?!« otkresa mi u brk i baci mi pod noge novac. Mislio je, da ću se ganuti i dat mu 15 dinara . . . Lijepo sam ga pogladio po rudastoj kosi i rekao mu, da i dalje bude dobar i veseo.

★

Vraćajući se natrag na »Victoriju« saletiše nas novi trgovci. Prodavaju srebrne i zlatne urese.

Nudi meni nekakav ženski ures. Metnuo mi ga na ruku i ne će da ga primi natrag.

»Bacit ću ga na zemlju . . .«

»Ne, badre, roba dobra, jeftina, — pravo srebro, samo 150 lira.«

»Hej, rode, malo previše!«

»Badre,« — ispod glasa će mi, »tebi za 50 lira.«

Joj, mislim si ja, taj ti pravi smrtne skokove, sa 150 lira na 50.

»Ne ću ti ja toga, jer mi ne treba!«

»Evo, badre, za 5 lira.«

Shvatio sam odmah, da je to nekakovo posebno srebro.

— — —

Jedan mali nudi zlatni prsten sa perzijskim dijamantom. Samo 100 lira. Smijemo se i zahvaljujemo.

»Badre, 50 lira, 40, 10, 5 . . . Ma daj mi barem nešto!« izdera se na koncu.

Gore bijaše posebno srebro, a ovdje posebno zlato i dijamanti.

Pa onda glasovita naliv-pera, debela kao kakvi topovi. Sa svih strana ti ih utiskuju u ruke. Nešto glomazno; trojica bi mogla njime pisati, a troši litru tinte dnevno . . .

»Ma gledaj, pisati tanko kao igla...«

»Baš si pogodio! Pisati tanko ko slonov nokat!« svrših dijalog po trgovačku.

Jedan se ipak prevario i kupio to najmodernije naliv pero. Bilo je smijeha, kad smo ga kod kuće kušali. Propuštalo tintu kao kakvo rešeto, štrcalo i mazalo na sve strane . . . Arapski patent!

Svi smo iza tog izleta napravili čvrstu i nepokolebivu odluku: ne kupuj ništa od Arapina!

SUESKIM KANALOM

25. listopada, rano ujutro, ušli smo u Sueski kanal. Inače brza »Victoria« vuče se ovdje kao puž, čini jedva desetak km na sat. Posebni pilot stoji na kapetanovom mostu. Veliki oprez i vještina potrebni su za prelaz Sueza.

— — — — — — — — — — — —

Uski taj prolaz vuče svoju povijest još iz starih vremena. Davno su već ljudi uvidjeli važnost spoja Sredozemnog mora s Crvenim i preko njega s ostalim svijetom.

God. 1300. pr. Krista pokušava neki Faraon taj mučni rad, iako ne na istom mjestu, gdje je današnji Sueski kanal. No njegov plan, kao što će i mnogi iza njega, propade pred silnim prirodnim zaprekama i teškoćama. Ne smetaju velike gore i neprobojne stijene; već pustinjski pijesak i nesigurno tlo. Ali pokušava se uvijek u nadi, da će se naći i tome lijek. — Perzijskog kralja Darija odvratiše od posla neki mudraci uvjerivši ga, da je voda u Sredozemnom moru viša, pa da će u novom kanalu biti jaka struja, koja će smetati prometu.

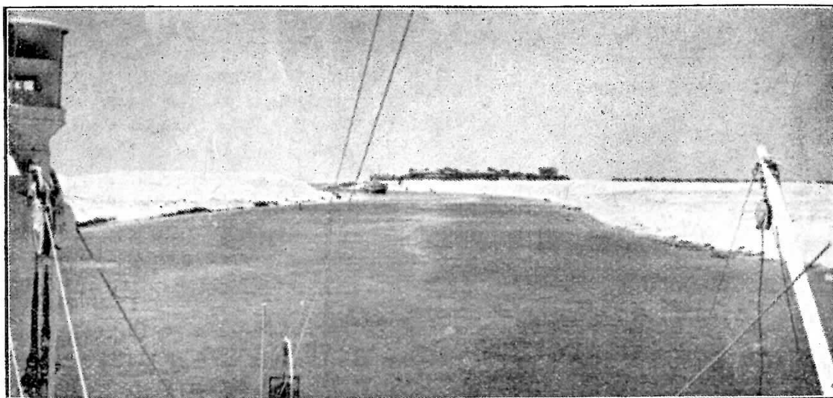
Iza njega rade Aleksandar Veliki, mnogi rimski carevi. Hadrijan ga dovršava, a promet po njem traje, dok i rimsko carstvo.

God. 639. posl. Krista očistiše ga Arapi, no iz političkih razloga ponovno ga zasuše. — Mletačka republika htjede na svaki način otvoriti put svojim galijama, ali joj ne uspije.

Na ruševine i tužne ostatke kanala dolazi god. 1798. i slavodobitni Napoleon. — Tridesetak godina kasnije osniva se u Parizu društvo za Sueski prokop, sastavljeno od Francuza, Engleza i Austrijanaca. Kao mnoge stvari na tom svijetu, tako i ova iza prvog žara ohlađuje, i na Suez se malo pomalo zaboravi.

Stvar iznova pokrenu i ostvari glasoviti Lesseps, bivši francuski konzul u Kairu. 24. travnja 1859. započe se radom i iza 20 godina provuku se prve lađe nekadanjom pustinjom.

Kanal je širok na vrhu 119 metara, na dnu 45, dubok je 11 m. Njime mogu prolaziti samo one lađe, koje gaze

Na ulazu u Sueski kanal

manje od 10.40 m. i imaju nosivost ispod 33.000 tone. Brzina 14 km u satu. Može prolaziti samo jedna lađa, druge moraju čekati ili u lukama Port-Saida i Sueza ili u 2 jezera, koja se nalaze u samom toku kanala.

Prolaz Suezom mora svaka lađa posebno platiti: 6.65 zlatnih franaka za svaku tonu robe i 10 franaka za svakog putnika. — Promet je naravno velik. God. 1937. prošlo je 36,000.000 tona. Naša država bila je na trinaestom mjestu.

— — — — — — — — — —

Ranim jutrom je javljeno, da je kanal do prvog jezera slobodan. »Victoria« se počela polako micati, motori jedva rade. Tako ćemo čitav dan.

Oko kanala pustinja. Pijesak je mjestimice počeo i kanal zatrpavati. Na afričkoj obali ima malo zelenila. Uz kanal prolazi egipatska željeznica i krasna asfaltirana cesta.

U jezeru pokraj grada Izmailije prva stanka. Iz Crvenog mora dolaze 2 broda, valja ih pričekati na ovom mjestu. I kapetan se opet mijenja.

Iza trosatnog čekanja naprijed. Isti prizor nam lebdi pred očima: pustinja sa svojim tajinstvenim mirom i tišinom. Vidio sam karavanu deva. Dostojanstvene, s uzdignutim glavama gazile su suhi pijesak.

U Slanom jezeru iznova čekamo. Već se spustio sumrak. Sav zadivljen gledam zalaz sunca tamo daleko iza nepreglednih pješčanih predjela. Tu i tamo razbacane palme upotpunjavale su ovu lijepu sliku. Kad smo izlazili iz jezera, mornari su na prednji dio lađe metnuli veliki reflektor, jer valja još 2 sata ići kanalom do Sueza. Tu smo se tek kratko zaustavili. »Victoria« svojom običnom brzinom ulazi u Crveno more, najvrući dio našega puta. — Prolazimo pokraj Sinajskog poluotoka; u blijedom svijetlu mjesečine pokazivali su goru »deset zapovijedi«.

Zanimalo me, otkud ime Crvenom moru. Jedni su mi rekli, da mu je dno crveno; drugi su tvrdili, da silni vjetrovi u srpnju i kolovozu nanesu toliko prašine, te čitavo obzorje i površina mora poprimi njezinu crvenkastu boju. A meni se čini, da je najispravnija tvrdnja, da to more dobiva svoje ime po ljudima, koji su uz to more živjeli, a zvali su ih »crveni«. Voda je međutim modra, krasna.

Vrućinu smo počeli osjećati već za vrijeme prolaza kroz kanal. U slijedeća dva dana toplomjer se najviše podigao: u hladu je stalno 30°C. Makar ventilatori rade, ipak je u kabinama nesnosno, zato mnogi spavaju vani.

Tih se dana počela i evropska kultura golotinje javljati na brodu. Energično protestiramo kod komisara broda, no on nas tješi, da je to duh vremena, i da se protiv toga ne može ništa učiniti. I on se ljuti, ali se boji, da se u slučaju protesta ne bi uvrijedili »odličniji« putnici.

Uz te junakinje evropske kulture stajalo je nekoliko Indijki poganki vrlo čedno odjevenih! To bijaše najljepša pouka ujedno i zasluženi ukor.

Jedna Njemica nosi čitav dan na rukama gadno i nakazno pseto i ljubi ga i gladi . . . Čovjeku se gotovo gadi; ne znaš, bi li plakao, ili bi se smijao. Izljevi »moderne majčinske ljubavi«!! U pokvarenosti svojoj boje se djece, pa onu prirođenu ljubav, koju je Gospodin ženskom biću dao, poklanjaju psima i mačkama.

Bila je naime i jedna druga »mamica« s 3 mačke. Putnici je nisu pustili u kabinu. Tvrdili su sasvim pravo, da kabina nije zoološki vrtić. I ona je onda, da drage macice ne ostanu same, spavala ispod stuba i bdila dan i noć nad tim »milim« bićima. Kako je plemenita majčinska ljubav na vrlo niske i odurne grane spala!

U ADENU

Prolazimo kroz tjesnac između Arabije i Afričkog kontinenta. Sve pusto, tek nekoliko skladišta nafte i par kuća.

Sva sila malih crnačkih i arapskih lađica opkolila je »Victoriju«, kad je ušla u Adensko pristanište. U raznim jezicima nude svoju robu. Sve je prvorazredno, jeftino! Ja se samo smijem i obnavljam odluku napravljenu u Port-Saidu. — Na zgodan način dodavaju stvari: zavitlaju dvostruko smotani konop, putnici ga uhvate i onda vuku jednu stranu, na kojoj je mala košarica.

Crnac metne unutra stvari, a novac mu možeš i dobaciti. Naći će ga on, pa makar i u vodu pao. — A jesu crni! Kao da si ih čađom namazao.

Javljaju nam, da je slobodno otići u Aden. Nas nekoliko misionara silazimo; idemo pohoditi preuzv. g. biskupa adenskog i ujedno apostolskog delegata čitave Arabije. Stoga se ukrcavamo u male motorne lađice. Arapi i crnci viču, galame, jer bi svaki htio napuniti svoj čamac. Iza 2—3 minute izlazimo u Adenu. Nadali smo se, da će biti badava kao u Port-Saidu, a kad tamo, 12 lira po osobi. Smijemo se jedni drugima i plaćamo. Ispod glasa opetujemo port-saidsku »nepokolebivu« odluku: Čuvaj se Arapina! — Oblijeće nas desetak taksija. Svi bi htjeli voziti misionare. Koja uslužnost, dakako za novac!

Katedrala je udaljena tek desetak minuta. Biskup baš izlazi po poslu, vratit će se naskoro. Ulazimo u crkvu. Sa stropa vise veliki ventilatori. Obavlja se listopadska pobožnost. Skoro sama crna lica, tek koji Englez. Pobožno i s velikim počitanjem mole krunicu.

Iza blagoslova zadržao nas je preuzvišeni pola sata. Časni starac s krasnom bijelom bradom. Govori nam o teškoćama svoje prostrane biskupije. Čitava Arabija, silni ti pusti krajevi nastanjeni muslimanima, dnevna su njegova briga, svagdanji predmet njegovih molitava.

Grad Aden inače ostavlja neugodan utisak. Sve crno, izgoreno, — nigdje zelenila. Od asfaltirane ceste odbija se vrući žar. Zrak je sparan, kao da se neka móra spustila nad mjesto.

S obale gledamo na »Victoriju«. Usidrila se vani. Izgleda kao rasvijetljeni dvorac. Odjekuju s njega zvuci glazbe pomiješani s vikom Crnaca i Arapa.

SVEČANOSTI NA BRODU

23. listopada misijska nedjelja i ujedno prva naša nedjelja na otvorenom moru. U 9 i pô sati sv. Misa. Obično je u kapelici, no danas radi tolikog broja misionara drži se u salonu prve klase. Sa svake strane oltara stoji po 5 mornara. Kapelan broda ima propovijed na talijanskom jeziku, dok p. Silvestar, Flamanac, poziva u engleskom kratkom nagovoru putnike, da se sjedine s čitavim katoličkim svijetom u molitvi, radu i žrtvi za misije u poganskim krajevima.

Da ovjekovječimo taj dan, fotografirali smo se svi mi bradati i oni bez brade izuzevši onog O. Kapucina. Još uvijek je nemilo na nj djelovao tragičan nestanak one lijepe i velike lule.

★

28. X. »Marcia su Roma« proslava godišnjice ulaska fašista u Rim. Ranim jutrom uzdignuta je velika talijanska zastava. Mornari su je pozdravili i otpjevali nekoliko pjesama. Iza podneva opet mala proslava; sudjelovalo je još manje ljudi. Zapovjednik broda održao govorčić, ispjevala se himna, i svečanost bi dovršena.

★

Blagdan Krista Kralja (30. X.) bi proslavljen na Indijskom Oceanu uoči dolaska u Bombay. U 7 sati imali smo pjevanu sv. Misu. Sami misionari i misionarke i još jedna Kineskinja, koja je sve zadivila velikom svojom pobožnošću i svagdanjim primanjem sv. pričesti. — Morali smo se povući u mali salon drugog razreda, da ne bi tako ranim pjevanjem uznemirivali putnike, koji su do u zoru plesali, pa se sada odmaraju od »napornog« posla. Ovakovi protestiraju i dobivaju, što hoće; a kad bi se mi na njih potužili, da oni svojom vikom i pjevanjem smetaju druge, koji idu ranije leći, nazvali bi ih »zaostalim« i »sredovječnim« tipovima.

Mi smo međutim i u tom malom salonu oduševljeno pjevali i slavili ono Kraljevsko Veličanstvo, koje je dandanas od pojedinaca i od čitavog društva toliko vrijeđano. — Kod sv. Mise u 9 sati pjevale su časne sestre himnu Kristu Kralju, i to u velikom salonu, tako oduševljeno, da su je čuti morali svi putnici.

Ostalim svečanostima i proslavama malo smo prisustvovali mi misionari. Kino bijaše tako dosadan i glup, da se zbilja nije isplatilo umarati oči i mučiti strpljivost.

Misionari i misionarke na lađi »Victoria« — listopad 1938.

PREKO INDIJSKOG OCEANA

Jaki zvuci sirene navješćuju polazak iz Adena. Krećemo kasno navečer put Bombaya. Posljednja etapa dugog našeg putovanja.

Iza večere izlazim. More me privlači, neizmjerna pučina, krasno zvjezdano nebo, tišina i blagi pjev valova. Kako to odmara dušu!

Jedna njemačka časna sestra svira na flautu Schubertov »Heilig, heilig, heilig, heilig ist der Herr«. Nježni zvuci su se gubili i miješali s tihom hukom oceana. Večernja molitva... Oddozdo iz salona, gdje se plesalo od vremena do vremena dopirala je buka i smijeh putnika. Druga molitva, koja mi je dušu napunjala bolju i žalošću.

Na dani znak pomičem sat naprijed za 30 minuta. To je već šesti ili sedmi put. Do Bombaya će razlika od srednjo evropskog vremena biti 4 i pô sata.

Iza toga opet mir. Misao mi leti preko te silne pučine, preko puste Arabije i Sredozemnog mora — u domovinu, k Vama. Mislim na dragi Metković, roditelje, prijatelje, dobročinitelje, na svakog pojedinca. Obilazim u duhu čitavu domovinu, osobito na mjesta gdje sam držao misijska predavanja. Preporučujem Gospodinu one, koji su me pomogli molitvom, žrtvom, darovima.

Izgleda, da iznova proživljavam one sretne časove. Požega s preč. gosp. Pipinićem, dragim križarima. Toliko su mi pomogli i oduševili me na početku mojeg puta po domovini. I molit će se za mene, osobito djeca u školi čč. sestara. Te su molitve Gospodinu drage i od njih ja puno očekujem.

»Brzi« voz, što se penje od Pleternice k Našicama, Osijek usred kukuruza, bez ijednog brda. Gornji grad, Donji grad, toliko zanimanja toliko oduševljenja za misije.

U Đakovu jedno predavanje, a koliko ipak uspjeha! Dobre časne sestre, velika njihova škola, sve će se to sada moliti za Bengaliju.

Mg. Gabrić s malim seminarcima

Vinkovci s veselim preč. g. msgr. Mitrovićem. Ranim jutrom put Subotice. U vlaku neki pravoslavni trgovac, koji ne može nikako razumjeti da jedan mlad čovjek ide dolje u Indiju žrtvovati svoj život za nepoznate ljude.

Subotica! Među dragim Bunjevcima! Kao da sam u Metkoviću, govore ikavski kao i mi. Divni karakteri! I tu veliko zanimanje, velika ljubav k misijama. U novom sjemeništu »Paulinumu« razvit će se jaka misijska ideja; par ih se ozbiljno pripravlja za Indiju.

Beograd. Divnih duša našao sam tu, koje se potpuno žrtvuju za misije. Da, to i jest snaga naša, radi toga i idem tako veselo u močvare Gangesove delte. Nisam sâm, molitva me prati, čitava je to križarska vojna s junačkim geslom »Bengalija Kristu«!

Slav. i Bos. Brod. — Preč. g. Mons. Gunčević sve uredio, organizirao. — Derventa s preč. g. Momčinovićem. Djeca u školi čč. sestara. Neka bi željela biti »ujaci«, ali misionari zasada ne, boje se zmija. Međutim su i sada već veliki misionari svojim molitvama i žrtvama. — —

Iz moga sanjarenja prenuše me zvuci poznate mi pjesme. Sestre su pjevale: »Glejte, že solnce zahaja«, večernji pozdrav prije počinka.

Baš su moje misli hrlile iz Dervente dolinom Bosne i Lašve u vezirski Travnik. Skoro kroz suze spominjem se Malog sjemeništa, đačkih dana i onih krasnih večeri, kad smo pred lurdskom spiljom baš ovu pjesmu pjevali. Drago to mjesto, koje pozna svu sreću dječačke mi dobi. Mislim na oproštaj s Malim seminarcima. Mnogo ih je obećalo, da će doći u Indiju.

Iz Travnika u Dolac: k dječici časnih sestara. Veliko oduševljenje; sve bi u misije, no osobito jedan mali. Morao sirotan ostati u školskom zatvoru, pa mu je na taj način odlazak u daleku Indiju odgođen: najjednostavnije rješenje toga važnog problema.

U Sarajevu opet mnogo utjehe, mnogo radosti. Uistinu se puno zanima i misli na misije. Križarska vojna se sve više i više množi. U zavodu sv. Josipa djeca su se držala kufera, odmah bi htjela pokrštavati male crnce.

»Velečasni, ja sam tako malen,« — viče mi jedan, i sve više uvlači dah u se — »ja bih mogao stati u Vaš kufer.«

A onda sam dolinom Neretve išao prema rodnoj grudi. Kako mi je srce radosno kucalo gledajući onaj goli hercegovački krš. Drugi ga se boje, strašan im je, nepodnosiv, a meni je svaki kamen tako lijep, jer sam ga još kao maleno dijete gledao i jer sam ga naučio ljubiti u ranoj svojoj dobi.

Dubrovnik, grad sv. Vlahe. Korčula i napokon Metković. Lijepi oni dani, zadnji časovi provedeni u roditeljskom krugu, usred male djece, budućih misionara i misionarki. Koliko zgodnih događaja.

»Striče Ante, ja bih ti nešto rekla . .«

»Pa reci, Višnjica!«

»Ali ne smijem.«

»A zašto ne smiješ?«

»Jer je mama ovdje . . .«

»Pa zar je to tolika tajna?«

»Velika, velika!« ozbiljno će mala.

Mama je izišla. Višnjica se onda približila, metnula prstić na usta i rekla:

»Striče, je li da će se prva mala »srnica«, koju budeš pokrstio, zvati Višnjica?!«

Kad je dovršila, otišla je polako na prstima do vrata, da vidi, ne prisluškuje li možda mama kroz ključanicu.

Vratila se i smijući se upitala: »Hoće li?«

Ganula me je i obradovala ta želja djeteta. Obećao sam joj ispuniti želju, samo bude li dobra.

Opraštaj s Metkovićem, s milim i dragima. Split, Zagreb, — zadnji dani, priprava . . . Konačni oproštaj . . . brzi voz . . ., sve je to letilo i miješalo se pred mojim očima, sve sam to iznova proživljavao.

— — — — — — — — —

Sa stražarnice nad kapetanskim mostom odjeknuše u noćnoj tišini zvuci zvona. Mornar javlja, da bdije i pazi na lađu.

Prenuh se kao iza sna. Bio sam samcat. Naslonjen na ogradu broda gledao sam u tamu i punim plućima udisao opojni miris morske svježine. Ono je i dalje monotono hučalo, valovi su se razbijali o bokove lađe, pjenili se i gubili se u silnoj pučini Oceana . . .

★

Put od Adena do Bombaya trajao je četiri dana. More bijaše mirno, vrućina je popustila. Uopće su ovi dani bili najugodniji dio puta. Sate i sate zabavljali smo se gledajući mnoštvo riba, koje su bježale ispred lađe.

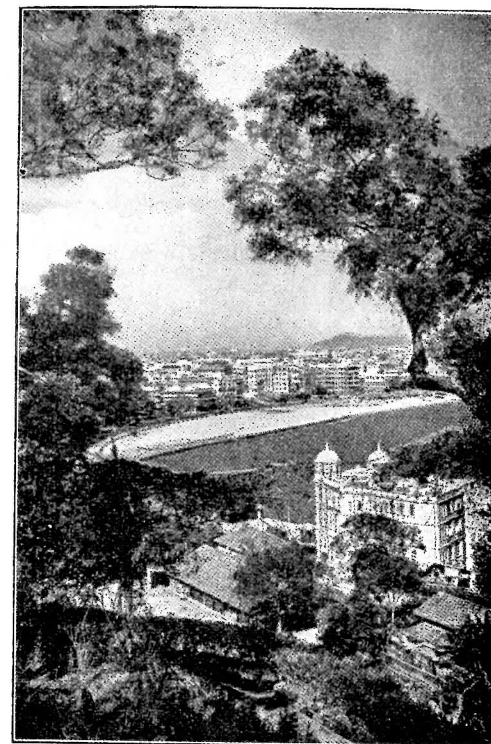
Krasni zalazi sunca upravo su nas začaravali. More bi se upalilo, prelijevalo u jakoj narančastoj boji, koja se malo pomalo gubila i prelazila u tamno modru boju Oceana.

U ZEMJI ČEŽNJI

Sirena »Victorije« navješćivala je dvanaesti sat, kad smo u daljini opazili prva indijska brda. Stajalo nas je nekoliko misionara na pramcu broda i mirno promatralo zemlju naših čežnji. Ispunjena je eto napokon želja mladih dana, cilj tolikih molitava i uzdaha, plod silne nutarnje borbe . . . Koliko puta sam umoran od učenja ili potišten, ni sam ne znam radi čega, ispod glasa pjevao: »Indijo, zemljo mojih čežnji,

Kako me silno privlačiš sebi . . .

. . . privlači bijeda sinova tvojih . . .« a sad sam eto u njoj. — Bogu hvala! —

Pogled na Bombay s Malabarskih brežuljaka

Do Bombaya nas prati sva sila ribarskih lađica. Polako i dostojanstveno ulazi »Victoria« u veliko pristanište. Motori jedva rade. Još je vrijeme oseke, pa je pličina u luci. Nad brodom lete čitava jata vrana. Tih ću se još nagledati u Indiji, ima ih kao kod nas muha . . . Dvije motorne lađice prihvatiše »Victoriju« te je malo pomalo dovukoše do obale. Na brodu sve živo, sve u grozničavoj pripremi. Indijci pjevaju, mašu, skaču od veselja. I ja sam radostan i veseo.

Opraštam se s dragim prijateljima puta, osobito s malim Kinezom. Žao mu je, što se rastajemo. Silaze ovdje i njemačke časne sestre, oci Kapucini i 2 Isusovca.

31. X. u 3 sata stupamo na indijsko tlo. Dočekuje nas silna vika i galama u carinarnici. Kao u pčelinjaku! Svak bi htio brzo svršiti, jeftino proći

i izmaknuti strogoj pregledbi engleskih činovnika. »Kuli« (nosači) lete na sve strane, nose kufere i bez ikakova milosrđa bacaju ih na kameni pločnik. Ne uznemiruje njih, što gore piše »staklo«, »ne okreći na drugu stranu«! Otvrdnula im već savjest.., pa misle da su i kovčezi tako tvrdi i otporni...

Dolaze i moje stvari na red. Činovnik pušta sve bez ikakve carine; zna on, što misionari obično nose. Glavno je, da ne nosim topove i tankove. A što ja imam par hlačica za Indijce, radi toga sigurno ne će propasti engleske tvornice tekstilne robe.

Nego nastala velika rasprava među »kulima« (nosačima), tko je što donio. Onaj način svađanja nisam još vidio, premda sam prošao velik dio Dalmacije i ostalog svijeta. Plazili su jedan drugome od »pana« crvene jezike, približavali se i udaljivali, mahali stisnutim šakama i uz to vikali, kao da ih žive pale i peku. Pa još hoće da mene za suca izaberu, dozivlju me, lamataju rukama, a ja im se samo smijem, kao kad ih ništa ne razumijem.

U autu jurim bombayskim ulicama. Silan promet: veliki tramvaji na dva sprata, autobusi, autotrami, obični automobili, kočije, sve se to miješa i vrti po asfaltnim ulicama uz silnu vrevu prolaznika. Trgovina i promet učinili su od Bombaya velegrad prvog reda.

Naši putnici u Bombayu, u kolegiju sv. Ksavera

Ispod velikog svoda ulazimo u krasno dvorište isusovačkog kolegija i sveučilišta sv. Franje Ksavera. Čitav mali grad, 2.000 slušača, većinom pogana. Prolazimo širokim hodnicima, ulazimo u prostrane i zračne dvorane, pohađamo laboratorije, muzeje, biblioteke... Ponajprije fizički laboratorij: odio za kino, radio, fotografiju, sve moderno, prvorazredno. Škola je već svršila, no đacima je slobodan pristup. Puno ih je unutra, vježbaju se, rade.

Prirodoslovni muzej pun najrjeđih stvari. Ima i posebni akvarij, čije uzdržavanje puno stoji. — Iz školskih zgrada prelazimo u konvikt. Đaci su velikom većinom vanjski, ali ih ima oko 130, koji stanuju u kolegiju. Imaju ništa manje nego 5 blagovaonica, već prema raznim kastama, jer, što jedna kasta jede, drugoj je zabranjeno.

Pred večer sam otišao s drugim misionarima razgledati sam Bombay. Uzeli smo auto, jer pješke ne bi za 3 dana obišli taj veliki grad. Šofer, Indijac, hladnokrvno upravlja i juri između vreve i velegradskog prometa. Sa svih strana trubljenje, zvonjenje, drndanje i vika... Po dućanima i na velikim trgovačkim kućama pale se i gase električne reklame u najfantastičnijim bojama. Crvena, modra i zelena svjetla odrazuju se na glatkoj asfaltnoj cesti. Signali auta svjetlucaju kao kakvi mali meteori. U ulici »Bombayskog zaliva« čitavi nizovi automobila čekaju na znak prometnog stražara, pa se onda kao kakva rijeka otisnu niz ulicu.

Gledam naokolo, pozorno pazim na sve, jer me sve zanima. Auto se odjednom zaustavi. Šofer nešto promrmlja. Silaze drugi, pa siđoh i ja...

Pred nama pukao krasan pogled. S uzvisine, na kojoj smo se nalazili, vidjesmo gotovo čitav Bombay. More kuća, kao kakav požar najraznovrsnijeg svijetla, njegov odsjev i titranje u moru. Zaista veličanstven pogled!

Iza par minuta auto opet stade. Strašna dreka vrana i drugih ptičurina zaori nad nama.

»Tower of silence«, kratko će šofer. »Toranj šutnje«, gdje Parsi izlažu svoje mrtvace. U velikoj otvorenoj tvrđavi nalaze se u 3 kruga kao nekakvi ležaji: prvi za muške, drugi za ženske, a treći za djecu. Tamo se postavi tijelo. Čim se nosači udalje, slete čitava jata lešinara, koji straže na zidovima tvrđave i na okolnim stablima, te se bace na svoj plijen. Pod njihovim kljunovima nestaje ubrzo svakog mrtvaca.

Čim sam od šofera čuo ime, obuzeo me je dojam, da se nalazim u mrtvačnici, a ono bolno graktanje ptica kao vapaj duša tih jadnih pogana.

Na »Malabarskom brdu«, odakle se otvara pogled na veliko more, auto zaokreće i drugim se putem vraća kući.

»Brda sravnjena, odvežena,« pokazuje mi šofer. I zbilja čitave male brežuljke sravnili, samo da se grad može lakše širiti na tu stranu.

»Mjesto za spaljivanje mrtvaca,« lakonski će naš vođa. Prostor je ograđen dosta visokim zidom. Dim i zadah paljevine šire se naokolo. Pogani većinom ne pokapaju mrtvace, već ih spaljuju.

—

2. XI. iznova sam na bombayskim ulicama. Ovaj puta pješke, jer bih htio vidjeti izbliza indijski život. Sa svih strana mali dućančići. Neki su malo veći sanduci, gazda u njem zgureno sjedi.

Pločnici potpuno zauzeti. Sjede po njima mušterije, nezaposleni »kuli« spavaju u svojim košarama, šišači šišaju, brijači briju, doktori čiste ušesa, krave i telad se izvalila i mirno promatra utrku automobila i tramvaja po uskim ulicama. S lijeva i desna nude ti trgovčići svoju robu, cipelari te hvataju za cipele i gledaju, da li su ti gume istrošene, jer ti ih onda odmah na »licu mjesta« promijene.

Taj silni promet i vrevu upotpunjuju svete krave, koje se mirno šeću ulicama i tu i tamo ostavljaju jasne dokaze, kuda su prošle. Kakav Indijac odmah to skuplja: sveto je, jer je kravlje. Opazio sam, da krave imaju vrlo malo dlake na hrptu iznad repa. Prolaznici ih stalno po tom mjestu glade i onda kasnije prelaze rukom preko svoga lica, ne bi li svetost kravlja prešla i na njih. Kako se ta operacija vrlo često obnavlja, krave su na tom mjestu skoro svu dlaku izgubile. Iznad vrata imaju neku vrst grbe; što veća grba, to je krava ljepša i svetija.

Bombay: kuli spava i čeka posao

Na svakom uglu ima »narodnih kuhinja«, iz kojih se širi vrlo čudan zadah indijske hrane, pripravljene na loju i posebnom ulju. Htio sam protrčati, da me taj »miomiris« ne omami, ali sam se onda sjetio, da se na tu hranu prije ili kasnije valja priučiti, pa sam polako išao. Zrak sam ipak tek sa pola nosa udisavao . . .

Naravno, sve zamazano i prašno. Vidio sam, kako u malim dućanima skoro sjede na voću i kolačima, a onda mi još viču i nude:

»Father, friška roba, sada ubrana, a tko zna, koliko već dana čuči na onim jadnim narančama i papajama.

No najstrašniji dojam učiniše na me nekakve crvene mrlje po pločnicima i ulicama. Ostaci su to već prožvakanog »pana« (nekog posebnog lišća, posutog krečom i raznim mirodijama). Usta su ljudima od toga sva crvena. Inače je stvar dobra za probavu.

Ulazim u indijsku četvrt. Izgleda mi kao da sam u Sarajevu. Posebne ulice opančara, kovača, krojača, trgovina s platnenom robom, urara, prodavača

stare gume itd. Cjenkanje, vika, prepiranje, izgleda, da će se evo sada na noževe pobiti. Vrlo zgodno kušaju, da li je novac patvoren, osobito rupije (oko 20 din.). Baće rupiju u zrak, dočekaju je na nokat i odbiju natrag. Pogode odmah, makar manjkalo i malo srebra. Evropljani obično bacaju na pločnik i kušaju. To se mora uvijek činiti, jer varaju krivotvorenim rupijama, gdjegod mogu, osobito strance.

Iz tih malih uličica izađosmo na povelik trg. Prodaje se voće, osobito banane. To mi se od svega indijskog voća najviše sviđa. Ima ga kroz čitavu godinu, a nije skupo kao kod nas u Evropi: za jednu anu (= 1 din.) dobiješ do 15 komada. Dakako, da Indijci rado jedu i ostalo voće: papaje, gvave, pomalo, ananas, mango, kokosove orahe, jabuke, grožđe — jer i toga bijaše na trgu. Kokosov se orah probuši na vrhu, pa se onda ispije tekućina (½ litre). Meni baš nije previše prijalo, inače vele, da je vrlo zdrava stvar i izvanredno dobra protiv žeđe.

Počelo se smrkavati, kad sam se izmoren vraćao kući, izmoren tjelesno, ali i duševno. Onoliko siromaštvo i bijeda uz skrajnje bogatstvo i luksuz, — nevolja, na koju se nitko ne obazire, jer je još nepoznata zapovijed ljubavi, jer srca nije pohodio još Onaj, koji je iz ljubavi k ljudima dragovoljno prigrlio siromaštvo betlehemske štalice. Sjedim u kutu tramvaja među samim poganima i molim: »Dođi kraljevstvo tvoje . . .«.

— — — — — — — — — — — —

Zadnjeg dana boravka u Bombayu pregledali smo zoološki vrt »Victoria gardens« i gradski muzej vojvode od Walesa.

Prvi nije ništa posebno. Po mom sudu dotjeraniji je i raznoličniji zagrebački »Maksimir«. Kod ulaza stoji slon, pa možete uzjahati i na leđima tog orijaša obaći vrt.

Muzej mi se više svidio, osobito povijesni dio. Ima vrlo dragocjenih stvari iz stare indijske umjetnosti i literature. Čitava jedna mala dvorana određena za predmete izrađene od slonove kosti. Obilazim od ormara do ormara, gledam razne nakazne poganske bogove i božice. Kad odjednoć opazih među tim kumirima lik Raspetog Spasitelja i malo podalje prečisti lik Bezgriješne. Možete si pomisliti, kako sam bio ganut. Pogani prolaze pokraj ormara, oni ništa ne opažaju, za njih su to kipovi kao i drugi. Ali približuje se čas, kad će Raspeti, lik kalvarijskog Mučenika, zasjati nad čitavom Indijom, jer križarska vojna molitava u domovini ne će ostati bez ploda.

Muzej ima i poseban evropski odio. Najzanimljivija je dakako galerija slika. Poznate talijanske, flamanske i španjolske umjetnosti. Nego posebno me se dojmila slika, dotad nepoznatog mi umjetnika, I. Rau-a: »Oproštaj sa svijetom« pred polazak u redovnički stalež. Djevojka sjedi uz šalicu kave, zamišljena, sa suznim očima. Do nje je majka: sakrila lice među ruke i plače; s druge strane jedna časna sestra, smirena, sjedi i drži ruku na križu, otac uznemireno puši i gleda kroz prozor na vlak, koji u stanici čeka. Izvanredno lijepa stvar, još mi uvijek lebdi pred očima.

Slike indijskih umjetnika nisu mi se svidjele. Izgledaju mi kao vježbe srednjoškolaca, nijedna jača ideja nije izražena. Možda je to stoga, što su htjeli kopirati način slikanja evropskih umjetnika.

K SRCU INDIJE — BENGALIJI

Na glavnoj bombayskoj stanici čekao nas je već činovnik putničkog poduzeća Cook, kad smo navečer 3. studenog došli, da proslijedimo naš prekinuti put. Uz njega čitava hrpa naše prtljage (bila smo 3 Isusovca).

Htjedosmo odmah uzeti stvari i uputiti se k vagonu, kadli nas on ljubezno zaustavi.

»Oprostite, prtljagu valja vagati, pa što je nad 40 kg morate nadoplatiti.«

A mi smo s druge strane čuli, da se može puno toga nositi. Sad nije bilo međutim izlaska. Za svoja 4 kovčega platio sam oko 200 dinara.

Kuli nam ubaci stvari u rezervirani odjelak s 4 mjesta. Vagoni niski, prozori kao kakva mala okna, sa stropa vise 2 jaka ventilatora. Odjelak s odjelkom i vagon s vagonom nemaju spoja, već je svak sebi svoj gazda. Kondukteri dolaze na stanicama i probuše karte. Nama je došao istom slijedećeg dana.

Točno u 5.45 poslije podne, iza dugog fućkanja i trubljenja, uputio se naš brzi vlak iz Bombaya. Na 5—6 usporednih tračnica izmjenjuju se i jure vlakovi u svim mogućim smjerovima: za predgrađa bombayska, za sjevernu i južnu Indiju, za Bengaliju. Sve puno ljudi, koji sjede na podu, na vratima, pa čak i na stepenicama.

Stajemo na drugoj bombayskoj stanici. Vlak diže čitav oblak prašine, jer je prostor podignut za neko pola metra, tako da se direktno iz vagona silazi na pločnik. Osim te prašine ima puno crnog pepela od ugljena. U vagonu je bilo sve zamazano. Ja sam već za to znao, pa sam obukao nošeni talar, dok su moja dva druga osvanula u potpuno bijelim odijelima. Do Calcutte smo međutim bili potpuno jednaki: sva trojica dimnjačari, a kovčezi kao da su se pola dana valjali u prašini.

Tješilo nas je međutim, što je vlak dobro jurio. Rugali su se neki u Evropi indijskim brzim vozovima, ali mislim, da bi se mnogi naši morali dobro grijati, da dostignu indijski rekord. Išlo je i po 70—80 km na sat. Svakako bi »Zagorac«, »Samoborac«, »Požeški Vaso« i u Metkoviću naš »Gabeoski« spojeni zajedno i uza sve fućkanje i soptanje izgubili utrku. Osim toga nismo se drmali, jer je sve dobro na »feđrima«. U kompoziciji vlaka bio je također vagon - restaurant. Kako nema spoja između vagona, ušli smo na jednoj stanici i onda, iza svršenog ručka, čekali na slijedeću stanicu sat i po. Za to vrijeme sluge zaključaju vrata, jer Indijci nisu baš previše škrupulozni gledom na sedmu zapovijed. Glavno je paziti, da te nitko ne vidi.

U tom »dinningcaru« dvore lijepo obučeni Indijci, ali bosi. Na stolu tanjur i oko njega 13 što noževa, viljušaka, kašika i kašičica. Da bijaše toliko jela, koliko pribora, ne bi bilo loše.

— — — — — — — — — — — —

Oko Bombaya su krajevi vrlo lijepi, veliki gajevi palma, ispod kojih se stisle male urođeničke kolibe. Pred kolibama plamsaju vatre i osvjetljuju bližu okolicu.

Penjemo se malo pomalo u indijske gore. Noć je već obavila svojim velom bogata rižna polja i šume, mir i tišinu narušava buka našeg vlaka. Iza deset sati spremamo se na spavanje. U početku vruće, sparno, oko ponoći zahladilo, a pred zoru bilo uprav hladno. Kako sam se dobro stisnuo i smotao pod svoj zimski kaput!

Čitav slijedeći dan bijaše prilično vruće, iako je sada u Indiji »službena« zima. Krajevi većinom pusti, ispaljene i spržene ravnice, rižna polja i nešto malo zelenila.

»Moj velečasni,« rekoh belgijskom patru, »ako je radi ovog Indija čarna, onda je moj lijepi Metković ne samo čaran, nego i očaran!« Kako sam ja patru već nešto govorio o ljepotama i krasotama Metkovića — pustivši dakako po strani komarce —, pristade i on kao uviđavan čovjek uz moje mišljenje.

Na stanicama prodaju krasno voće, razne indijske kolače, vodu, pan itd. Strašno viču! Ja sam na jednoj stanici mislio, da je vlak pregazio nekoliko ljudi, što se inače vrlo rijetko događa, jer su potpuno ograđeni žicom, i jer se ne smije prelaziti preko tračnica. U tu svrhu imaju gotovo sve stanice ne podvožnjak, nego »nadvožnjak«, jedan most.

Vidio sam posebne kućice s natpisima: »Voda za Hinduiste« — »Voda za muslimane«. Poznato je, da se te dvije vjere slabo gledaju, i da često dolazi do sukoba. Radi toga moraju imati razdijeljenu i vodu, potrebnu za obredna pranja, a i za piće.

Više puta smo prošli pokraj malih poljskih hramova. Iskićeni su zastavicama i cvijećem. Oko 4 sata popodne vlak se polako vukao preko velikog mosta rijeke Balana. Sva sila indijske djece trčalo je ispod mosta i majstorski skakalo preko velikih pećina u rijeku. Ljudi su odozgo bacali »bakšiš«. Ja sam iz kutije izvukao nešto bombona i bacao ih jedan po jedan dolje.

Pohvatali su ih sve do jednoga! Nego jedan mali je ipak nastradao! Ispruženim rukama i sav zanesen trčao je za bombonom. Nije gledao preda se, pa je pljosnuo u vodu, koliko je dug i širok. No to njega nije puno smelo, izvukao se brzo i nastavio svoju trku do glavnog i dubokog korita rijeke, kojeg mu se ipak nije dalo preplivati.

Jutro 5. studenog zateklo nas već u bengalskoj ravnici. Počinju iznova vrlo lijepi predjeli. Sve je puno palma i banana, ali i vode. Močvarni krajevi, barem za nas Evropljane. Indijcu je to sasvim naravno, da mu pola godine ta polja stoje pod vodom, a one bare oko kuća zovu ribnjacima. Takovih ribnjaka ima sva sila i svakako izvanredno dobro dođu ljudima radi ribolova.

Stao sam uz mali prozor vagona i sve pozorno promatrao. Već sam u okolini, koja je potpuno slična našoj misiji.

Ljudi su baš ustajali i prali se u onim barama. Zađu unutra pa se dobro trljaju, kao da bi htjeli i crnu svoju kožu isprati. Mnoge sam vidio, kako peru zube i zatim tu zamazanu vodu piju. Na zdravlje! — O zmijama, izgleda, uopće ni ne sanjaju, jer djeca love okolo ribu s tipičnim okruglim mrežama. Do pasa su u vodi, zagnjure ruke do iznad lakta te traže i kušaju sreću, ne bi li ulovili kakav prismok za suhu rižu.

Nisam ni opazio, da smo već u predgrađima Calcutte. Vlak je jurio preko skretnica, soptao i dahtao umoran iza tolikog puta, dok se nije zaustavio na glavnoj kalkutskoj stanici Howrah, s ovu stranu široke rijeke Hooglija, odvojka Gangesova.

Čitav bataljon kulija poletio prema našem vagonu. Vole oni evropske »sahebe« (gospodu), jer se dadu vrlo lako prevariti. Nego mi gledamo na prozor, ne ćemo li ugledati kojeg Isusovca. I zbilja! Dvije se brade ukazaše na ulazu u kolodvor. Jedna crvenkasta br. Vidmara, prijatelja moga iz Travnika. Iskočih iz vagona, da se pozdravim s njime. Kako je ugodno čovjeku, kad može iza dugog putovanja u tuđoj i dalekoj zemlji, govoriti materinskim jezikom, kad može naći srce, koje ga razumije.

U dva taksija strpasmo svoju prtljagu i uputismo se u grad, jer je ova stanica u kalkutskom predgrađu. Pred kolodvorom silan promet; automobili, autobusi, tramvaji jure na sve strane. Prelazimo preko rijeke Hoogli. S desne strane veliki brodovi. Most se svakoga dana diže, da mogu lađe proći u nutarnjost zemlje. Kako je Ganges dubok i širok, lađe mogu daleko ići. Osim toga pripomaže mnogo plima, koja doseže do 6 metara visine i opaža se u udaljenosti od 150 milja od mora. Radi toga je i ovaj veliki most — barem njegov srednji dio — postavljen na velike pomične temelje, pa se onda u vrijeme plime uzdigne i poprimi ovalan oblik. Dolje u rijeci kupalo se je mnogo ljudi. Sveta je to voda Gangesova, koja »pere od svih grijeha«. Jadni ljudi, u što vjeruju! A ipak izražena je u tim njihovim pranjima potreba ljudske duše, da se oslobodi grijeha i da spere i zbaci sa sebe strašni teret, koji poput nesnosne sablasti progoni savjest.

— — — — — — — — — — — — —

U kolegiju sv. Ksavera ugodan i bratski doček. Odosmo najprije u kapelicu, da se zahvalimo Spasitelju za sretno putovanje. Lako možete pogoditi, za koga sam se posebno molio, i gdje je moje srce bilo.

Iza sv. Mise i pričesti odoh poglavaru naše misije, vlč. o. Moyersoenu. Teško je bolestan; jaka indijska groznica troši mu još mladi život. Prima me sa smiješkom i bodri me, da s veseljem započnem misijski rad.

Susrećem se kasnije s vlč. O. Josipom Vizjakom, bivšim mi profesorom u Travniku, zatim s mg. Ehrlichom i s O. Mesarićem, našim hrvatskim misionarima. Iz Satkhire je išao u Bošonti davati duh. vježbe, ali je htio svakako pozdraviti novog misionara. Ganula me je tolika pažnja i ljubav. Izgledalo mi je, kao da sam kod kuće.

Da uzvratim ljubav za ljubav, otpratio sam O. Mesarića na kolodvor. Putem me susreću isti prizori kao i u Bombayu: bijeda i siromaštvo, da si većega ne možeš ni zamisliti. Vidio sam na pločniku blizu stanice jednu ženu, gdje izdiše. Sama kost i koža, glava joj prašna, oči upale, po tijelu strašne otvorene rane. Ljudi prolaze pokraj nje, a nitko ni da bi je pogledao. Boljelo me je to do u dno duše. Jedan mi moj drug reče, da se na takve prizore moram priučiti, jer Indija ne pozna ljubavi Kristove. Ali doći će vrijeme i za to. Na obzorju se već javlja lik Onoga, koji nas je vječnom ljubavlju ljubio i koji je dao zapovijed sličnu onoj prvoj: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!«

U GANGESOVOJ DELTI

Opskrbljen bonbonima, sličicama i krunicama išao sam 7. studenog na kalkutski južni kolodvor. Danas me očekuje misionar O. Sedej u Moropaju.

Vlak juri kroz kalkutska predgrađa. Jedan mi mladi prijatelj pokazuje na lijevoj strani bolnicu za gubavce. Malo podalje prolazimo pokraj tvornice koža. Neugodan zadah širi se čitavim krajem. Unutra rade »munči«, ljudi jedne najniže kaste, među koje se je lanjske godine preselio otac Pavao Mesarić, da tamo osnuje misijsku postaju i da se sav za njih žrtvuje.

Svud naokolo puno zamazanih bara. Ljudi se u njima kupaju, peru rublje. Priroda bujna: divne palme i banane nadvijaju se nad bogate vile i siromašne, od blata napravljene kolibe. Malo pomalo ostavljamo Kalkutu i jurimo kroz močvarne predjele.

Tipični krajevi Bengalije: rižna polja, kanali, ribari, mostovi od bambusa, mršave krave, koje grizu suhu travu uz željeznički nasip.

U Sonarpuru se željeznica odvaja: lijeva je za Canning, kojom se putuje u Bošonti, — desna za Magrahat, posljednja postaja, odakle se ide u Moropai. Tu nas je čekao sluga sa misijske postaje. Veseo me pozdravio s »Đizu pronam!« »Hvaljen Isus!« i poče odmah govoriti bengalski, no ja mu se samo smijem i odobravam sve, kao kad ništa ne razumijem.

Od Magrahata do Moropaja mora se ili voziti čamcem ili pješačiti po prilici jedan sat.

»Oprezno ulazite!« — opominje me č. mg. Ehrlich, »jer je čamac vrlo nesiguran.«

Trče ususret novom misionaru o. Gabriću

»Ali je zato Dalmatinac siguran!« odgovorih i skočih u čamac, koji se je naginjao sad na jednu, sad na drugu stranu.

Sluga uze bambusov štap i — prva misijska vožnja započe. Prolazimo kroz bujno tropsko zelenilo. Na glavi nam tropski šeširi. Odsada nam moraju skoro prirasti uz glavu, jer se inače vrlo lako dobiva sunčanica.

Nasip kanala ujedno je »cesta«, ili u našem jeziku: vrlo slaba kozja staza. Ljudi se žure, nose plodove i ostalu robu na pazar. U kanalu susrećemo mnoge »donge« (čamce), natovarene rižnom slamom ili već pripravnom rižom. Svaku dongu gone jedan ili dva čovjeka, druga dvojica ili trojica čekaju na izmjenu. Na čamcu spavaju i imaju kuhinju, jer ta putovanja traju i po par dana.

Inače su im ovi kanali jedino prometno sredstvo. Nasipi su uz kanale, osobito veći, radi toga, da slana voda ne poplavi polja, jer onda ne bi ništa rodilo na njima. U većim kanalima i rijekama na pr. u Bošontiju, struja je dosta jaka i to 2 puta dnevno u protivnom smjeru već prema tomu, da li je plima ili oseka. Razlika vodostaja

je čitavih 6 metara, koji narastu za 6 sati. Dakako da se urođenici ovim strujama dobro služe, jer onda ne treba ništa veslati.

U pô puta začujemo iza sebe na nasipu drndanje bicikla. Bio je O. Sedej. Po onom hrapavom i uskom puteljku ide on kao da želi postići kakav rekord. S jedne mu je strane kanal, s druge rižna polja pod vodom. Kod svakog mosta, koji je jedan jednostavni bambus, mora uzeti dvokolicu na rame i vježbati se onda u ravnoteži. Naravno da su takova putovanja puna zgodnih i nezgodnih doživljaja ... Pričao ih je i meni nekoliko, kad sam izašao iz čamca i nastavio pješke do Morapaja. — Pred koji dan jedna kozica pripeta na putu, toliko se uplašila dolaskom tog neobičnog gosta, da sirotica nije znala, što bi učinila, pa je zabezeknuta trčala amo tamo i patra stjerala u — baru.

Iza desetak minuta ukaza nam se između vitkih palmi crkvica Srca Isusova. Pozdravljam Spasitelja i zahvaljujem mu, da sam napokon prispio na polje svog apostolata. — Crkva je lijepa, baš je nedavno obnovljena. Klupa nema, već su na podu hasure (strunjače). Za čistoću crkve brinu se časne sestre, pa je sve lijepo uređeno i na svom mjestu.

Kuća je blizu crkve. Dosta zgodna, napravljena već pred 50 godina. Sve sama vrata i prozori. Prispio sam baš na ručak. Gosp. kuhač je upotrijebio svu svoju vještinu, da novog »sahiba« dobro dočeka. Pripravio juhu, prženi krumpir, malo mesa, rižu, neku vrst kolača i na koncu kavu.

»Velečasni, dobar vam je kuhač; na ovako lijepom ručku svaki bi vam Evropljanin bio zahvalan.«

»Dobar kuhač! Pa to je sve, što zna. Ostanite još koji dan ovdje, pa ću vas onda pitati za sud o mojemu gosp. kuhaču.«

Navečer posve ista jela; sutra također. Htio sam se ponuditi patru za kuhača, jer bih ja znao još 2—3 jela pripraviti: skuhati jaje na tvrdo i meko, ubiti pile (kad ga ima), pa ga na ražnju ispeći, izrezati krastavce i pripraviti ih »na salatu«, a nadam se, da ću u skoro vrijeme napredovati i u kuharskoj vještini.

Uz kuću je pučka škola. Iz nje se razlijegalo pjevanje djece. Svi se predmeti uče pjevajući. Razredi su zajedno u jednoj velikoj sobi; svaki ima svoju ploču na zidu i gosp. učitelj u sredini. Oko njega djeca sjede, pjevaju i čavrljaju. Nema puno sličnosti s našim školama. — U prvom razredu bila matematika (drage uspomene!). Učo sjedi za stolom i polako kunja; jedan mali stoji do njega i pjeva »jedamput jedan«. Svi ostali za njim opetuju. — Divan prizor! Želio sam imati ondje profesore matematike čitavog svijeta. Kako je to »silno« zanimljiv predmet, djeca su drijemala i onako u polusnu pjevala duboke istine časne matematike, da je 2×2 četiri, a ne pet! Nego možda se i varam. Lako moguće, da ih je taj omiljeli đački predmet tako opojio, da su u zanosu počeli klimati glavom i odobravati malom pjevaču, što je stajao pred njima.

Škola im počinje u 11 sati, jer je zimsko doba, pa im je izjutra previše hladno.

U odmoru bijaše trke i veselja, jer su se počeli prazniti moji džepovi. Dijelim i dijelim, ali uvijek ruke podignute u vis. Indijcima nikada dosta! Ti mu mećeš u jednu ruku, on to premješta u drugu i čeka na novi dar. Preko čitavog dana opsjedali su me u sobi i gotovo me svega oplijenili. —

Sutra sam pohodio samostan časnih sestara. Na ulazu u vrt stoji mala bolnica č. majke Magdalene Kajnč. Idem k njoj prvoj, da joj izručim pozdrave iz domovine.

Mala sobica i prostor pred njom već su puni ljudi: kršćana, hindu, muslimana. U bijedi su svi jedno, raznolikost vjera prestaje.

Svakog jutra »gospođa Magdalena« kao anđeo tješitelj dijeli lijekove, pomaže, bodri. Dnevno oko 200—250 ljudi ode utješeno iz tog dispenzarija. A kakve sve nevolje čovjek tu vidi! Vani pod strehom ležala nekakva jadnica sa strašnom rak-ranom na licu. Zove nas č. majka, da dođemo pogledati, jer će joj sada prati ranu. Ležala je sirota na jednoj hasuri. Kleknuvši uz nju, skida joj obvoj. Pokaza se grozna otvorena rana: čitavo lice od usta do ušiju potpuno izjedeno. Nesnosan zadah udari iz rane. Akoprem nekoliko koračaja udaljen, ipak me je nešto sililo na bacanje. Časna majka međutim čisti ranu, tješi i hrabri bolesnicu, koja se je počela previjati od boli.

Ostao sam zadivljen nad tolikim junaštvom. Kako su mi se bijedne i kukavne učinile naše razmažene djevojke i dame, koje s očajem odvraćaju lice od najmanje žrtve. One možda ne bi ni znale cijeniti ovakovo junaštvo. Pa da, ovako velika djela ljudi ne razumiju, nebo će njih istom potpuno shvatiti.

Opraštam se od č. majke. Prolazimo pokraj novicijata urođeničkih čč. sestara, pokraj stana č. majke provincijalke i ulazimo u pučku školu. Velika dvorana s pozornicom. Poučavaju urođeničke čč. sestre. I ovdje se sve pjeva, jer inače ide teško u glavu. Škola je vrlo posjećena. Uopće je čitav posjed sestarski kao mala kolonija. Do škole je tkaonica. Kako lijepe stvari rade djevojke i usput mole krunicu za dobročinitelje. Tu je onda još kuća za udovice, za siromašnu djecu. Baš su prije 2 dana našli jedno malo muslimansko dijete, zabačeno od roditelja.

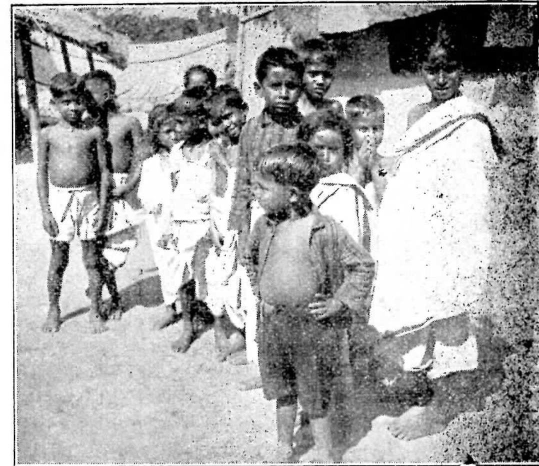
Koliko li je duhovnog i tjelesnog dobra donio katolicizam tim bijednim ljudima.

Predvečer, kad je sunce tamo daleko, daleko zalazilo za palme, uputih se s O. Sedejem do obližnjeg sela. Mali golišavi i garavi Indijčići lete oko nas, pozdravljaju, viču. Kad su istom iz mog dubokog džepa počeli vrcati bonboni, onda veselju nije bilo ni kraja ni konca. Jedva se proturasmo naprijed: opkoliše me, potezahu za talar, za rukave. Ne pitaju oni, hoće li me tako zamazati. Dotad su mijesili tamo u močvari kolače od blata, pa sad lijepo na meni čiste ruke.

Kući sam došao s najrazličitijim otiscima prstiju, no veseo i zadovoljan.

★

Kako sam dosta visok i dug, dvojica su me nosača morala nositi do motorne lađice u Canningu, kad sam 19. XI. išao u glavnu i najudaljeniju našu misijsku postaju Basanti (Bošonti). Bila je oseka, pa je na rijeci Matli čamac morao stajati 40—50 metara daleko u vodi. Zagrlih junački svoje nosače, jer iako volim vodu, ova mi baš ne bi bila najdraža: blatna je i ujedno slana.

Veselje iza ručka...

Kapetan broda trubi i trubi u rog. Mislio sam, da će pluća istrubiti. Zove ljude na svoju preko-matlansku lađu. Prezirno gleda na indijske lađe, koje trebaju do Bošontija 4—5 sati, a on će taj put prevaliti u nešto više od jednog sata. Iza dugog čekanja napokon se uputismo. Mi na po rijeke, kad s obale digo galamu neki Indijac, — zakasnio sirota na brod. Gosp. »kapetan« viče, galami, ali se opet vraća natrag, jer se radi o 9 dinara.

S obadvije strane rijeke nisko grmlje, tu i tamo po koja palma, inače sve sama rižna polja. Od nasipa rijeke do vode ima na mjestima i 100—150 metara blata. Za vrijeme plime sve je to pod vodom. Opasno je tuda prolaziti, jer ima mnogo krokodila. Sada ih je nešto manje, zima je i njima.

Na dosta mjesta se ljudi iskrcavaju. Gaze po blatu sve do koljena. Na mjestu, gdje se bošontijski kanal odvaja od rijeke Matle, silazi jedan mladić. Na to je mjesto pred par dana došao tigar.

Oko 3 sata uz malo bambusovo pristanište misijske postaje dočekuju nas kršćani i veselo pozdravljaju. Za pet-šest minuta stajao sam pred onom kućom, koju sam toliko i toliko puta gledao na fotografijama. Na ulazu, nad

stubištem, draga Mala Svetica iz Lisieuxa, zaštitnica misijske postaje u Bošontiju, pruža kitu cvijeća. Zamolih je, da to sve izaspe na drage nam dobročinitelje. Kućna kapelica posvećena presv. Srcu Isusovu. Ujedno je to i kongregacijska kapela. Iz dna duše zahvaljujem Spasitelju, što sam sretno prispio u središte naše misije.

20. XI. nedjelja. U 7½ sati bila sv. Misa. Čitavo selo je prisutno, većina ih prima sv. Pričest. Za vrijeme svete Mise zajednički mole ili pjevaju. Uz harmonij čuju se bubnjevi i cimbale.

Iza sv. Mise sreo sam prvi puta tigra. Bio je strašan: jak, krupan; zubi kao kakove kljove; pandže duge, zavinute; boja šarovita. A opet kao pravi Dalmatinac nisam se ništa prepao, već sam mu odvažno i hladnokrvno stao na prednju šapu, — kad ga je jedan naš kršćanin izvukao iz vreće. Ubio ga pred koji dan pokraj svoje kuće. Po noći je čuo, da mu je nešto odnijelo psa. Izašao iz kuće, a psu ni traga ni glasa. Ujutro je našao tigrove tragove oko kuće. Posudio je onda pušku i navečer čekao tigra, koji se je u prvom sumraku šuljao od grma do grma. Kad bijaše nekoliko metara udaljen od njega, ispali taj hrabri Indijac dva hica, no tigar je ranjen utekao u džunglu. Sutra ga je taj spretan lovac ipak našao. To mu je već šesti. Odsjekao mu je brke i jezik, jer su jako otrovni, pa se mogu posebno prodati. Kožu će prodati u Kalkuti za 80 Rupija (1600 din.). Prije su dobivali od engleske vlade za nagradu 300—400 Rupija, no od Ghandijeva pokreta više ne daju ništa.

Iza podneva bilo je veselja s djecom. Šteta, što ne znam još bengalski! Oglobili su me svega, osobito jedan mali fiškal, koji je trčao na sve strane i uvijek pružao ruke misleći, da ga ja ne ću prepoznati.

S velč. O. Josipom Vizjakom razgledao sam čitavu postaju. Počevši od misionareve kuće: kuhinju za školsku djecu i za katehističku školu sv. Ivana Vianeja. Kuhači su vrlo vješti, kao kad svaki dan istu hranu pripređuju: rižu i ribu. Do kuhinje je škola za katehiste. Sada je privremeno zatvorena, jer je velečasni u velikim novčanim neprilikama. — Slijede dvije male i jedna velika škola, koja ujedno služi kao kapelica. S jedne strane te velike škole nalazi se oltar, s druge krasna pozornica, kojom bi se mogli ponositi gdjekoji naši veći zavodi. Vrlo lijepe kulise, bogata garderoba, što me je najviše začudilo: elektrika. Ima jedan mali motor, pa pomoću njega dobiva se električna rasvjeta za predstavu. Uopće mnogo truda ulaže, da izvedbe što bolje uspiju, jer je to moćno sredstvo apostolata.

Oko kuće je dosta velik vrt, ali će proći još prilično godina, dok sve razraste. Zemlja je slana. Do pred 20—30 godina bila je ovdje džungla, dvaput dnevno poplavljivana morskom vodom. Sada je sve zagrađeno, no treba dugo čekati, dok kiša ispere presoljenu zemlju.

Pitku vodu donose iz »pukura«, jedne bare, u kojoj se nitko ne bi smio kupati. Ali taj »pukur« u Bošontiju nije zajedničko dobro, već je vlasništvo bogatih hinduista, pa se oni svaki dan tu kupaju, a mi ostali onda moramo to piti.

Pred večer sam još pohodio časne sestre i njihovu školu. Brigu oko škole ima jedna Hrvatica, č. s. Cirila-Metoda. Kako se je razveselila, kad sam počeo govoriti hrvatski.

Vraćajući se kući priča mi O. Vijak o zmijama, kako ih se na tom putu stalno susreće. Kobre obične, kraljevske kobre, koje nadignu glavu, puhnu i zasikću nekoliko puta i onda se bace na čovjeka. Jedva on to dovršio, kadli u grmu pokraj nas nešto zašušti i zapuha. Skočismo obojica kao da smo stali na žeravicu. Možda je bila kakva žaba, — no uvijek je sigurnije poskočiti.

Za večerom navismo na gramofon nekoliko hrvatskih pjesama, da nas bar pomisao na domovinu nekako ohrabri i ojača u teškom misijskom radu.

Kasno je već doba. Pred svetohraništem klečim i molim za vas roditelje, prijatelje, dobročinitelje, za duše meni povjerene.

Vani je blaga i mirna indijska noć prekidana tihom pjesmom palmi, koje se bjelasaju na blagoj mjesečini . . .

Protiv bogova tmine

NA DJELU *(Nastavak II.)*

Minuše tjedni. Osnova bijaše dobra. O. Billard pristade, da se izvede, a dobri Bog posla svoj blagoslov. Mahadeva se sa gorućom revnošću i opreznom razboritošću dade na posao. Najprije htjede da svoju mladu ženu Sarathambalu privede k pravoj vjeri. Ne bijaše to baš lako. Brahmanske su žene u vjerskim pitanjima mnogo slabije poučene, pa su njihov ponos i predrasude mnogo veće nego kod muškaraca. Ali Mahadeva se snađe. Molio je mnogo i dao moliti, a usto je upotrijebio sve svoje oštroumlje i snagu te mnogo, mnogo strpljivosti. Posve neopaženo morao je dušu svoje žene otuđiti poganstvu i otvoriti je za kršćansko shvaćanje.

Tako bi on dan za danom za slobodnih sati sjedio prevodeći glasoviti roman iz prvih kršćanskih vremena »Fabiolu« na tamilsko narječje južne Indije. Sarathambala ne poznavaše drugoga jezika. Uvečer bi pak sjeo uz svoju ženu i čitao joj uz drhtavo svijetlo po nekoliko poglavlja, u koja bi upleo svoja tumačenja i opaske.

U Sarathambalinoj duši otvori se posve novi, čudesni svijet: mrko rimsko poganstvo i noć katakomba. I u toj tmini počne se dizati svijetlo, sjaj bivaše sve jači, te konačno zavlada čitavom tamom. Taj dan, što svanu tako moćan i drag, bijaše mlado kršćanstvo, a junaci i junakinje, koje stajahu u tome svijetlu i opajahu se njime, bijahu kršćani. Sarathambala ne mogaše skinuti pogleda s te slike. Plemenite pojave prvih kršćana ispuniše je udivljenjem.

»Mahadeva,« rekne jednoga dana, »naša mala kćerka mora dobiti ime jedne od tih kršćanskih junakinja. Nazovimo je Cecilijom.«

U Sarathambalinoj duši nestajaše sve više neprodirne magle neznanja. Zora prakršćanstva ulazaše polagano u njezinu dušu i odsijevaše iz toga čistog zrcala.

Ali ta duša ne ostade samo hladno zrcalo, koje vraća samo ono svijetlo, što ga je primilo. Ne, ona sama postade gorućim žarom. Spoznala je: stvorio me je Bog, koji me neizmjerno ljubi! — i prva naslućivana sreća predane ljubavi prema svome Bogu zavlada čitavim joj bićem.

»Sarathambalo,« upita je jednom Mahadeva, »što si ti mislila o Bogu i svojoj duši, kad si još bila hindu djevojčica u kući svoga oca?«

»Ništa,« potuži se ona, »baš ništa! i posve sam sigurna, da nijedna jedina od poznatih mi djevojaka i žena nije nikada pomislila na to, da ima spasiti neku dušu. Nitko nam nikada nije o tome govorio.«

Za kratko vrijeme milost Božja po Mahadevinu nastojanju uvede mladu ženu u duh Kristov i učvrsti je u njemu. Tada počne oboje sve više živjeti kršćanski. Ne sudjelovahu više kod hinduističkih obreda; Mahadeva pak iđaše redovito na sv. Misu.

Rođacima, a pogotovu roditeljima udari u oči ta promjena, pa započne novi boj protiv obojice katehumena. Osobito navališe na Sarathambalu.

Jednoga lijepog dana eto u Tričinopoli njezine majke. Taj pohod ne odavaše ništa dobra. Sarathambala brzo uvidi o čemu se radi, pa potajno prišapne mužu: »Ni pod koji uvjet nemoj udovoljiti majčinoj želji. Nikada ne smiješ dopustiti da pođem s njom.« Zaista Sarathambala imađaše pravo. Majka joj je došla samo zato, da svoju »ugroženu« kćerku na svaki način odvede kući. Milovala ju je i molila, bijesnila i prijetila. Uzalud. Mlada žena i njezin suprug ostadoše »tvrdoglavi« i »nepopravljivi«. Majka morade uzmaći pred odlučnošću Sarathambalinom.

Drugi put dođe kao napasnik njezin otac. Probudi je već rano ujutro i tek što ustade počne i on svom svojom rječitošću navaljivati na nju. Puna tri sata trajaše ta teška i mučna kušnja.

Ali Sarathambala izdrži te izađe iz boja srčanija i odlučnija. Opet je Božjom pomoći izvojevala pobjedu nad očevom učenošću i lukavom silom.

O. Billard bojaše se isprva za Sarathambalu. Bijaše tek u šesnaestoj godini, gotovo još dijete, te je jedva pred nekoliko dana čula nešto o kršćanstvu. A sada se oboriše na nju poteškoće, koje bi lako slomile i muževnu snagu. Ali milost Božja u njoj bijaše jača, te ispunjaše slabu ženu neočekivanom smionošću i snagom. Pokazala se vrijednom svojih sestara u katakombama.

Mladoj junakinji ne bijaše dosta da čuva svoje vlastito svijetlo vjere, već htjede da ga upali kod drugih. Tako postade apostolom sestri svoga muža, koja ih je na nekoliko dana posjetila. Ova bijaše ubrzo osvojena za Kristovo Kraljevstvo, pa goruće zamoli brata: »O, dopusti, da primim sveti krst!« — Ona bijaše još dijete, mnogo mlađa od Sarathambale. Hoće li izdržati bure, koje im prijete?

Tiho i skrovito, ali čudesnom moći baca božanska milost oko sebe svoje zrake. Ona si utire put do srdaca ljudskih i upravlja ih po nedokučivo mudrim osnovama. Ona je kao tajnovita snaga biljke pa stalno i uvijek djeluje i gradi. Ne vidimo je, ne osjećamo je, pa ipak ona razvija u svijetu čudesan sklad, kojemu se divi oko i duh.

Mahadeva Ayer sjeđaše i opet kod svoga prijatelja o. Billarda.

»Znadete li, Mahadeva, da Sarathambalin brat hoće da postane kršćanin?«

»Što, Balahandra Ayer kršćanin? — Ne vjerujem!«

»Prije kratkoga vremena došao je k ocu Paranjothiu: hoće da upozna kršćanstvo, pa je izabrao oca za svoga »Guru«, svoga duhovnog učitelja i vođu.«

»Oče, ne vjerujte mu! Balahandra je prevejani licemjerac. Hoće samo da otkrije moje planove. Zato se pretvara. Iza toga krije se posve sigurno moj tast. Oni hoće da spriječe krštenje moje žene!«

Otada bijaše Mahadeva prema Balahandri sumnjičav i zatvoren. Ali značajno, i Balahandra bijaše hladan i nijem prema Mahadevi. Što to znači? — Balahandra bijaše otkrio ocu Paranjothiu, da je odlučio prigrliti kršćanstvo. Tada će otac: »Vaš šurjak Mahadeva odlučio je to isto. I on očekuje krštenje.«

»Oče, to ne mogu vjerovati! Mahadeva, taj vatrenik borac za hinduizam!? Zar ne znate, da je on bio kolovođa za bune u kolegiju? On je prije sviju tražio, da se hinduistički obredi uvedu u kuću. Nikada od njega kršćanin!«

Sada bijahu oci u neprilici. Kako da slože oba mladića. Svako nastojanje i nagovaranje bijaše uzalud. Njihova sumnja bijaše preduboka.

Jednoga dana Mahadeva posjeti Spasitelja u tabernakulu. Kad gle, tko ono kleči tamo u gorućoj pobožnosti te upire oči pune vjere u svetohranište? — Balahandra Aiyer? Zaista, on je! I on vjeruje u Isusa! — Tada nestade sumnje. — »Spasitelju, ti si mi učinio tu radost! Hvala! Hvala!«

Slično bijaše sa Balahandrom. I on opazi u kapeli Mahadevu i uzvjeruje u njegovo obraćenje. — O, kakva to bijaše radost, pozdrav i čestitanje!

Dva su se Isusova prijatelja našla na srcu svoga Učitelja. Kralj srdaca ih je pozvao, da se sastanu. On posveti i blagoslovi njihovo prijateljstvo kao jaki štit za borbu i nevolju, za život i smrt.

Malo zatim odjekne Kristov poziv u drugoj jednoj mladenačkoj duši. I Doreiswami Aiyer — tako mu bijaše ime — posluša. I on je polazio kolegij sv. Josipa. Dugo je već promatrao mlade misionare i u njegovoj duši proklije tiho počitanje i udivljenje za njihov mirni život molitve i djelotvorne ljubavi. Čeznuo je da otkrije sakrivena vrela te sreće. Tražio je i naskoro se našao u božanskim dubinama katoličke vjere. Vođom mu postane o. Lacombe. Sada Doreiswami zatraži sv. krst i priključi se Balahandri i Mahadevi. Mahadeva bijaše presretan. U Doreiswamiu poslao mu Gospodin druga za borbu i to upravo onakvog, kakvog je mogao trebati za svoju osnovu: srčanoga, priktičnog, koji čvrsto stoji na tlu realnosti i daleko je od besplodnih sanjarenja i zanosa.

Ta trojica povezana unutarnjom, jakom ljubavlju, bijahu izabrana četica u pratnji Krista Kralja!

Oni si zajedno iznajme prostranu kuću posred hinduističke četvrti grada Tričinopola. Doreiswami dovede ovamo svoju ženu, koja bijaše još potpuna poganka. On je sada htjede poučiti i uvesti u malu brahmansku katehumsku općinu.

Prvi se dio Mahadevine osnove ostvario i to neočekivano brzo i dobro. Sada je trebalo ostvariti drugi dio: osvojiti ostale brahmane za katoličku vjeru. Tada istom dođe do poteškoća i opasnosti, ali usporedo s njima dizaše se srčanost i vjera triju muževa. Mahadeva je prednjačio. Usmeno i pismeno tumačio je i branio nauku katoličke Crkve pred svojim suplemenjacima. A da bude uvijek spreman da odgovori na sve prigovore, čitao je neprestano vjerska djela. Pročitano bi skroz na skroz promislio i razmotrio. A kad koje pitanje ne bi mogao riješiti, obratio se na O. Billarda ili kojega drugog misionara.

U siječnju 1893. doživi malo vjerno stado veliku svečanost. Prisustvovali su posvećenju dragoga o. Billarda za svećenika, bili su prisutni, kada su njegova usta prvi puta dozvala s neba u malu bijelu Hostiju njihova božanskoga Gospodina i Prijatelja. S dubokim počitanjem ljubili su posvećenu ruku svoga »oca«.

Otada prisustvovahu svake nedjelje sv. Misi u kućnoj kapeli otaca. Provađahu posve kršćanski život. Jedno je samo još manjkalo, što bi ih učinilo pravom djecom Božjom, sakramenat sv. krsta. O, kako su se dobro pripravili! S kojom čežnjom čekahu oni taj veliki čas! Međutim odluče da još pričekaju, dok Dreiswami potpuno pripravi svoju ženu. Na Božić 1894. htjedoše da svi zajedno prime sakramenat preporoda i spasenja. Na dan, u koji se božanska Ljubav u čovječjem tijelu darovala izgubljenome svijetu, htjedoše oni po prvi puta otvoriti svoje duše Trojednome Bogu. A Otac, Sin i Duh Sveti prebivat će u tim novo posvećenim hramovima u sunčanome sjaju posvećujuće milosti.

Ali pomisao na skoro krštenje probudi novu poteškoću. Gdje da si onda mala kršćanska četa nađe stan? Da ostanu među svojim poganskim suplemenjacima, činilo im se odviše smiono i opasno. Najbolje bi bilo, da si steknu vlastito zemljište u blizini kolegija. O. Billard je već imao plan, ali ih preteče neki Hindu, koji kupi tu zemlju prije njih. Za zemljište na drugom mjestu ne imađahu dosta novaca. Kršćanima nižih kasta nijesu mogli ni htjeli da se pridruže. Izbacili bi ih iz brahmanske kaste, pa bi cijela njihova osnova, da upravo te više krugove osvoje za Krista, propala. Oni morahu ostati zaista »brahmanski kršćani«.

Oci misionari i Mahadeva sa prijateljima snovahu, kako da ostvare svoju plemenitu namjeru i polagahu sve svoje pouzdanje u Gospodina.

BURA

Još netko stvaraše osnovu. Ali njegovi nacrti bijahu posve drugačiji. Bijahu to đavolske osnove. Pakao uoči pogibelj, koja mu je prijetila od te mlade odvažne čete. Sada bijaše vrijeme, da se na dozrijevajuću Božju sjetvu obori paklenska vatra.

No još je Jedan snovao... Bog, Premudri. — Kakvi bijahu Njegovi planovi? ....

Približavala se svetkovina Szavanom. Tada brahmani po starome običaju i zakonu treba da promijene svetu vrpcu, koju kao znak kaste uvijek nose prebačenu s lijevoga ramena preko prsiju. Tko ne poduzme to sveto djelo, isključen je iz kaste.

Doreiswamini roditelji i Mahadevini rođaci željno iščekivahu taj dan. Svi oni dođoše malo pred svetkovinu u posjete maloj kršćanskoj zajednici u Tričinopoli. Za mlade ljude bijahu to neugodni dani. Na svakome koraku progonio ih vrebajući pogled. Dan i noć promatrahu roditelji Doreiswamia. Htjedoše ga tako prisiliti, da pred njima izvrši obred. Mladić je na sve načine nastojao da se oslobodi neugodnoga nadzora, ali roditelji ne popuštahu. Četrdeset i osam sati nijesu ga ostavljali na samu.

Konačno jedne večeri — bijaše to 19. augusta 1894. zatraže roditelji i rođaci, da se obred imade bez ikakvog ustručavanja izvršiti.

»Šta, ja da ispunim vašu želju i time izdam svoga Gospodina Isusa Krista? Nikada! I znajte: Čvrsto sam odlučio da postanem kršćanin, pa stajalo me i života!«

Tada, oštri krik, koji paraše srce. Doreiswamina majka ispade kao luda iz kuće. Njezino divlje zavijanje i galama odjekivaše cestom. Zapanjena smeđa lica proviriše kroz vrata i prozore. Što hoće ta jadnica? Zar se dogodila nesreća? Je li joj potamnio razum? ... Začas bijahu kuće prazne, a cestom se valjaše uzbuđeni val tamnih prilika.

Nekolicina odvažnijih protisne se naprijed: »Šta ti je? Zar ti je dijete umrlo?«

»Da, umro je, mrtav je! Moj sin je mrtav; — on je kršćanin!«

»Kršćanin, kršćanin ozvanjaše bijesna jeka, i stotine plamenih očiju potraže kuću nesretnika. Trzajući pobrza onamo tamni val. Na čelu mu bijaše shatri i učitelji hinduističke visoke škole. Davno već urotili se oni protiv katehumena. Sada je kucnuo njihov čas.

Prvi navale u kuću. Začas se vrate i umiješaju se među svjetinu sa dvojicom zarobljenika — Doreiswamiem i njegovom ženom. Neko vrijeme vukoše ih cestom, a onda gurnu svakoga u posebna kola i u brzom kasu pohite iz grada u mrku noć. Svaka kola krenuše drugim smjerom.

Svjetina još uvijek divljaše oko kuće. Sada počeše vikati: »Mahadeva Aiyer! — napolje s njime, on je vođa!« Nekolicina i opet prodre u kuću te počne bijesno zlostavljati Mahadevu.

Kašinatha, brat njegov dovikne mu: »Obnovi sad svetu vrpcu, izvrši obred!«

»Ne!«

Tada se hindi kao razdraženi tigrovi iznova obore na svoju žrtvu. Izvukoše ga iz kuće. Kroz noćni metež bijesne svjetine smicahu golorukoga mladića po cesti. Aha! Ovdje bijaše jedan poganski žrtvenik, kip boga Pulejara! Tada gurnuše Mahadevu onamo. — O, kako mu se ta nakaza od boga cerila kroz tamu.

»Sveti pepeo ovamo! Pomažite toga odmetnika za naknadu svetim pepelom! Nekoliko usijanih hinda donese »sveti pepeo« te namazaše njime bespomoćnoga Mahadevu. Ništa mu ne pomože opiranje tome nasilnome obredu. Ta potpuno je sam bio izručen ovim bijesnim poganima.

»Mahadeva, pokloni se Bogu!« vikahu oni. Mahadeva je dosada šutio. Samo se u srcu tiho molio svome Gospodinu. Tada se u svetome prkosu uspravi, pogleda trbušastoga kumira sa slonovskim rilom i klikne: »Nikada!« Kletve i udarci padahu na nj poput tuče. Bijesni gurahu i natezahu ga amo tamo. Zar se noćni demoni oboriše na toga priznavaoca Kristova? Siromah klone. Zar je ovo moj posljednji čas? Gospodine i Bože, primi moj život! Žrtvujem Ti ga za svoju siromašnu zaslijepljenu braću. Brini se za moju ženu i moju malu Ceciliju! Primi Gospodine! ... «

★

Sarathambala, Cecilija! Što se s njima dogodilo? Gdje bijaše slaba žena i dijete, kad bijesni hindi navališe u kuću?

Kada su Doreiswamia sa ženom na silu odvukli iz kuće, sakrije se Sarathambala sa djetetom u jednu prostoriju, koja bijaše više u unutrašnjosti kuće. Jedva bijaše unutra, kad odvukoše i njezina dragog Mahadevu. Sarathambala potrči za muževima, zatvori vrata i čvrsto ih zakračuna iznutra. Sada bijaše bar dijete sigurno!

»Mahadeva, mužu, oče, nema te više! Što rade s tobom? Hoćeš li mi se mrtav vratiti?

Bože, pomozi ocu i nama, inače smo izgubljeni! . . . Tada dršćući i plačući privine majka svoju Ceciliju na srce.

Da, sada bijahu zaista posve same. I Balahandra nije više ovdje. On je već prije bio istrčao iz kuće i umiješao se među narod. Štitila ga noć i opće komešanje. On bijaše najmlađi od trojice mladića, pa se u gradu jedva znalo za njega. Tako si je nesmetano prokrčio put kroz nagomilano mnoštvo.

(nastavlja se)

BENGALSKI ZVONČIĆ — GOD. II. SIJEČANJ 1939 BR. 1

UZ JASLICE...

Tiho i nečujno
sveta se spustila noć...
Još samo časak koj'
i Isus će maleni doć...

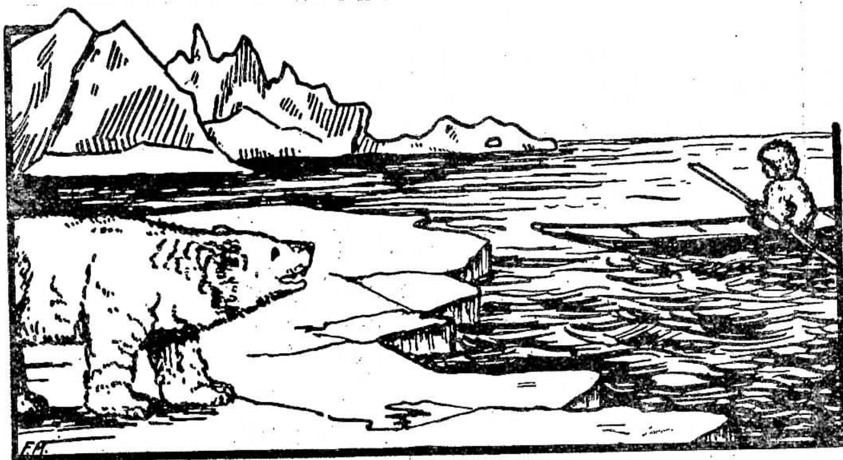
Tada, o Majko, daj
da kleknem uz Djetešce Tvoje,
u čijim zjenama raj
i čitavi svjetovi stoje...

Anđeli silaze,
nebeski skladaju poj...
U jasle priproste
spusti se Spasitelj moj...

Marijo, Majko, daj,
da kleknem uz Djetešce Tvoje,
u čijim zjenama raj
i čitavi svjetovi stoje...

Isuse maleni,
Srcu se darujem Tvom,
Ti budi jedini
Život životu mom!...

Sada, o Majko, daj,
da živim uz Djetešce Tvoje,
u čijim zjenama raj
i čitavi svjetovi stoje...

U POGANSKOM DJEČJEM SVIJETU KOD ESKIMA

Daleko na sjeveru leži Grönland, najveći otok na svijetu. Na tome otoku nema nikakvoga drveća ni zelenila, ali je bogat snijegom i ledom i to čitavu godinu. Prostranim i nepreglednim predjelima često zavijaju nemile snježne bure, a magla i studen stalni su gosti na otoku. Danas ćemo načas posjetiti stanovnike toga otoka, ili bolje, njihovu djecu, male Eskime.

Eskimi vrlo vole svoju djecu, ali samo, ako su zdrava i jaka. Za slabašno i bolesno dijete ne brine se ovdje draga majka, — ne, takva se djeca jednostavno izlažu ili bacaju u more.

Zato oko njihovih ljetnih čadora, načinjenih od kože morskoga psa, a i u zimskim podzemnim kolibama skaču samo zdrava i čvrsta djeca. Ta djeca ne idu u školu, ne znaju ništa o dragom Bogu, ne peru se, već vodu upotrebljavaju samo za piće. Ne znaju ni za kruh ni za kuhana jela. Eskimi se naime hrane sirovim mesom. Tako već jednogodišnje dijete dobiva osim mlijeka slaninu morskoga psa, meso sjevernih medvjeda i suhu ribu. A kao osobitu poslasticu piju riblje ulje! — Kod njih nema određenih obroka, već se jede, kad je tko gladan.

Kao što hranu, tako dobivaju Eskimi i odijela od životinja. I dječaci i djevojčice nose široke hlače od kože morskoga psa. I čarape su im od iste građe. Cipele i čizmice načinjene su im iz bijeloga krzna sjevernoga medvjeda, te su kod djevojčica kao i čarape šareno ukrašene. Kaput ili »anorak« je kod dječaka uzak i posve prilegnut uz tijelo, a žene i djevojčice imadu na leđima neku vrstu vreće. To je topla i vesela zipka za najmlađe. Prednost je te zipke, što djevojčice mogu čuvati svoju malu braću i sestrice, a usto mogu da pomoću koštane kačkalice kačkaju jednostavne čipke za svoje čarape.

Dječaci leže zimi na mekim krznima i suhoj mahovini oko uljene svjetiljke, koja ih ujedno grije, te izrazuju lukove i strelice.

Ljeti idu s ocem u lov ili na ribolov. Kada dječak navrši 14 godina, sašije mu majka od jakih koža »kajak«. To je mala lađica, koja mora da izdrži čitav život. Ozgo imade samo okrugao otvor, koji se posve ispuni, kad netko sjedne u čamac. Tako ne može prodrijeti voda, makar se lađica i prevrne.

Kajak za Eskime vrlo mnogo znači. Tko ima kajak, ubraja se među muževe, pa smije posve sam u lov, može sagraditi svoju vlastitu kolibu, a i ženiti se.

Možda vam je žao djece, koja žive u tako hladnoj zemlji. Ali to nije tako strašno. Žalosno je samo, što u njihovu studen i tamu još uvijek nije prodrlo sunce nauke betlehemskoga Djetešca. Molite se, da to sunce vjere što prije obasja njihove duše!

KAKO ĆEŠ SE ZVATI?

Sveta je večer. Dvanaestgodišnji Masato primit će sakramenat sv. krsta. Za zaštitnika odabra on sv. Alojzija, kojega zavoli čitajući njegov životopis, što mu ga poklonih prije tri tjedna. A on je zaista želio da postane sv. Alojzije.

Obred započe. Na crkvenim vratima stajahu uz njega kum i dva njegova mala prijatelja, koji htjedoše da za vrijeme svečanosti budu posve u blizini. Prema propisu obavih s njime najprije mali ispit katehizma. On odgovaraše pobožno i točno. Tada ga upitah: »A kako ćeš se zvati?« — »Sveti Alojzije,« odgovori on jasno i odlučno.

Kum i oba prijatelja prasnuše u smijeh, a i ja sam se morao dobro svladati, da ne poremetim ozbiljnost sv. obreda. Naš krštenik ništa ne opazi. Samo iznenađeno pogleda kuma i prijatelja, koji se nasmijaše. — Naravno, da se stvar brzo pročula, i mali je junak poslije sv. Mise čuo mnogu šaljivu na račun svoje »nove svetosti«. Ali on lijepo odgovori: »Sada sam kršten i svi su mi grijesi oprošteni, — dakle sam zbilja svetac, dok opet ne sagriješim.«

Otprilike mjesec dana kasnije — nastade oštra zima. Naš Alojzije bijaše već nekoliko tjedana kršten, ali još uvijek svetac.

Oko jedan sat noću pokuca mi netko na vratima. — »Oče, dođi, pomozi mi!« — »Što je?« — »Krevet mi gori, — krevet mi je u plamenu!«

Začas sam bio u njegovoj sobi. Slamnjača njegova kreveta veselo plamsaše, debeli japanski pokrivači bijahu jedan žar. Upravo smo stigli na vrijeme, da spriječimo najgore. Vatra je upravo zahvatila zid, a odijelo mu se već pretvorilo u pepeo. — Pojedine komade gorućega kreveta bacih kroz prozor u snijeg, gdje nijesu više mogli učiniti nikakove štete. Nije bilo veće nesreće samo mu izgori krevet.

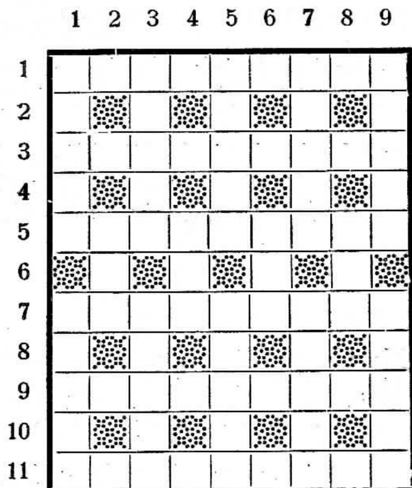
A sada siromašni grešnik stajaše preda mnom. »Oče,« mucaše, »oče . . .« —

»Da, što si učinio?« Ah, sinoć bijaše tako hladno, pa sam uzeo u krevet sandučić sa žeravicom. U snu sam ga prevrnuo i probudio sam se istom, kad me poče gušiti dim.

»A tako? — Sandučić sa žeravicom? — Zar ti nisam već dvaput zabranio da to činiš? Promisli, gdje bi sada bio, da se nisi na vrijeme probudio!« — »U čistilištu,« odgovori mali lopov srdačno . . .

Dakle: »mali sveti Alojzije u čistilištu!«

KRIŽALJKA

VODORAVNO: 1. Misijsko područje u Indiji, 3 Ratoborni urođenici u Americi, 5 Gmazovi, 7 Ponovno činiti, 9 Zavijucima ići, 11 Ponavljanje.

OKOMITO: 1 Opor (franc., fon.); Pojave na moru, 2 Dio životinjskog tijela, 3 Oblik od glagola: nuditi; Horacijeva pjesma, 4 Morska neman, 5 Obavijest o poslatom pismu (tuđ., j-i); maslina, žensko ime, 6 Gorostas, 7 Mlada govečad (i-j); Talij. obitelj gradit. gusala, 8 Biblijsko ime (stup soli!), 9 Drugdje (dokaz na sudu!); jedna zagrebačka ulica.

ISPUNJALKA

+ — + — + —	tratimo (n. pr. vrijeme)
+ — + — +	miomiris
+ — + — + — — —	staro-rimska pokrajina u sjev. Africi
+ — + — +	vrst leptira (glavonja)
+ — + — + — —	na zdravlje!
+ — + — +	vrlo mnogo (tuđ.)

Slova na mjesto križića daju, odozgo dolje čitana, jednu indijsku rijeku i dva indijska velegrada.

ANAGRAM

»Nehaj« znače moja slova. —
Ispremiješaj dobro ova:
poreza, gle, vrsta nova.

»KATOLIČKE MISIJE« izlaze svakoga mjeseca osim srpnja i kolovoza.
Godišnja **pretplata** 10. — din., pojedini broj 1. — din.

Narudžbe se šalju na: Upravu »Katoličkih misija«, Zagreb I. broj ček. rač. 35.627

Uplate i Milodari šalju se isto na: Upravu »Katoličkih misija«, Zagreb I. broj ček. rač. 35.627

Dopisi se šalju na: Uredništvo »Katoličkih misija«, Zagreb, Palmotićeva 33.

Izdavač, vlasnik i odgov. urednik: Kolegij Družbe Isusove u Zagrebu. — A. Alfirević D. I.
Tiskara »Glasnika Srca Isusova« u Zagrebu